

LUONNOS 12.6.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen keskeinen tavoite on erityisesti riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen vahvistaminen ja vapaaehtoisten yhdistymisten tukeminen sekä kehittämishankkeiden tukeminen suurpetokonfliktien ja vahinkojen ennalta estämiseksi. Esityksessä ehdotetaan riistanhoitomaksua korotettavaksi 39 euroon.

Esityksessä selkeytettäisiin Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten toimintaan myönnettävän määrärahan suhde valtionavustuslakiin. Esityksessä ehdotetaan riistanhoitoyhdistysten valtionapuviranomaisen tehtävä siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriöstä Suomen riistakeskukseen. Riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen jakoperusteista ehdotetaan säädettäväksi laissa.

Esityksessä ehdotetaan riistahallintolain säännöksiä muutettavaksi siten, että Suomen riistakeskuksen tehtäviä ja organisaatiota muuttamalla ja uudelleen järjestämällä lisättäisiin riistanhoitoyhdistysten tukemista, ohjausta ja valvontaa. Riistahallintolakiin tehtäisiin myös eräitä teknisluontoisia tarkistuksia.

Esityksen tavoitteena on ohjata osa riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista jatkossa maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen, mikä edistäisi laajemminkin luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä.

Esityksessä ehdotetaan riistavahinkolakia muutettavaksi siten, että riistanhoitoyhdistyksien osallistumisesta riistavahinkotarkastuksiin aiheutuvat kustannukset korvattaisiin riistavahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi metsästäjärekisteriä koskevat säännökset ajan tasalle vastaamaan nykyisiä riistahallinnon sekä perustuslain vaatimuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	4
<i>Riistanhoitomaksu</i>	4
<i>Riistanhoitoyhdistykset</i>	4
<i>Suomen riistakeskus</i>	5
<i>Metsästäjärekisteri</i>	5
<i>Riistan elinympäristöjen hoito</i>	6
<i>Riistavahinkotarkastukset</i>	6
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	6
2.3 Nykytilan arviointi	7
<i>Riistanhoitoyhdistykset</i>	7
<i>Suomen riistakeskus</i>	8
<i>Metsästäjärekisteri</i>	8
<i>Riistan elinympäristöjen hoito</i>	9
<i>Riistavahinkotarkastukset</i>	9
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
3.1 Tavoitteet	9
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot	10
3.3 Keskeiset ehdotukset	11
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	12
4.1 Taloudelliset vaikutukset	12
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	13
4.3 Ympäristövaikutukset	13
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	13
5 ASIAN VALMISTELU	13
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto	13
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	15
1.1 Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta	15
1.2 Riistahallintolaki	19
1.3 Riistavahinkolaki	20
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	20
3 VOIMAANTULO	21
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	21
LAKIEHDOTUKSET	25
1. Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta	25
2. Laki riistahallintolain muuttamisesta	28
3. Laki riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta	32
LIITE	33
RINNAKKAISTEKSTIT	33
1. Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta	33
2. Laki riistahallintolain muuttamisesta	37
3. Laki riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta	44

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettu laki (616/1993) on säädetty vuonna 1993. Lakiin on tehty sen jälkeen vain verrattain vähäisiä muutoksia. Edellinen muutos lakiin tehtiin vuonna 2015, jolloin muutettiin hirvieläinten pyyntilupamaksujen käyttämistä koskevaa säännöstä. Riistanhoitomaksua on korotettu viimeksi vuonna 2013.

Merkittävimmit muutokset lakiin on tehty riistahallintolain (158/2011) säätämisen yhteydessä Suomen riistakeskuksen perustamisen johdosta. Riistahallintolailla perustettiin Suomen riistakeskus vuonna 2011. Samalla lakkautettiin Metsästäjien keskusjärjestö ja 15 riistanhoitopiiriä ja niitä koskeva sääntely metsästyslaisissa kumottiin. Myös riistanhoitoyhdistyksiä koskeva sääntely metsästyslaissa kumottiin ja vastaavat säännökset kirjoitettiin riistahallintolakiin. Muutoksen yhteydessä riistanhoito- ja pyyntilupamaksusta annettua lakia muutettiin niin, että valtion talousarviossa Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille osoitettava määräraha on valtionosuus. Riistahallintolain säätämisen yhteydessä ei muutettu riistanhoitoyhdistyksiä koskevia vakiintuneita varainjakokäytäntöjä. Eduskunta edellytti lain säätämisen yhteydessä antamassaan lausumassa, että entistä suurempi osuus määrärahasta ohjataan riistanhoitoyhdistyksille. Riistanhoitoyhdistysten saamaa osuutta määrärahasta on nostettu eduskunnan edellyttämällä tavalla.

Suurpetojen aiheuttamat vahingot ja konfliktit ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina suurpetokantojen runsastuttua ja leviäytyttyä koko maahan. Riistanhoitoyhdistyksille on tullut merkittäviä uusia haasteita muun muassa suurpetoihin liittyvän tiedotuksen, neuvonnan ja vahinkojen estotoimenpiteiden neuvonnan muodossa. Riistanhoitoyhdistysten kautta järjestetyt julkiset hallintotehtävät ja lakisäätteiset tehtävät, kuten esimerkiksi riistanhoitoyhdistysten organisoimaan metsästäjien vapaaehtoistyöhön perustuvat riistakantojen laskennat ja suurriistavirka-aputoiminta (SRVA) ovat kuitenkin yhteiskunnan kannalta kokonaisuutena hyvin edullisia järjestelyjä. Näiden toimintojen turvaaminen edellyttää riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen vahvistamista. Riistanhoitoyhdistyksiä toiminta on paikoin merkittävästi vaikeutunut, koska Suomen riistakeskus ei ole kyennyt tukemaan ja ohjaamaan riistanhoitoyhdistyksiä riittävästi.

Valtiontalouden tarkastusviraston vuotta 2012 koskevassa tarkastuksessa maa- ja metsätalousministeriötä on kehoitettu selvittämään valtionavustuslain (688/2001) soveltaminen Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille myönnettävään valtionosuuteen ja tarvittaessa säätämään selvemmin myöntämisen edellytyksistä. Ministeriötä on kehoitettu kiinnittämään huomiota riistanhoitoyhdistyksille annettavan valtionosuuden tarpeellisuuteen ja käytössä olevien jakoperusteiden asianmukaisuuteen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota metsästäjärekisteriä koskevan sääntelyn täsmällisyyteen.

Monien metsä- ja kosteikkoelinympäristöissä elävien riistalajien kantojen on todettu taantuvan elinympäristöissä tapahtuneiden muutosten johdosta. Riistahallinnolla ei ole ollut riittäviä keinoja tilanteen korjaamiseen. Siksi on tarpeen kehittää esimerkiksi uusia vapaaehtoiseen luonnonhoitoon kannustavia toiminta- ja rahoitusmalleja riistan elinolosuhteiden ja samalla laajemminkin metsä- ja kosteikkoluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi.

Näiden syiden vuoksi on valmisteltu tämä muutosesitys.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Riistanhoitomaksu

Riistanhoitomaksua on korotettu viimeksi vuonna 2013, jolloin maksu korotettiin 30 eurosta 33 euroon. Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:ssä säädetään, että valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta osoitetaan vuosittain Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille valtionosuus niiden käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjien ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää: 1) riistanhoitotoimenpiteisiin, niihin liittyvään kokeilutoimintaan ja muuhun riistatalouden edistämiseen; 2) metsästysemuseotoiminnan tukemisesta aiheutuviin menoihin; 3) vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvien valtakunnallisten metsästäjäjärjestöjen suorittamaan valistustyöhön ja metsästyseurojen riistanhoitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen; 4) maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää edellä tarkoitetun määrärahan käytettäväksi 1 ja 2 momentissa mainittuihin tarkoituksiin. Samalla ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä määrärahan käyttämisestä.

Vaikka lain säännöksessä määrärahan on sanottu olevan valtionosuus, niin koska riistanhoitoyhdistyksen valtionosuuden määräytymisestä ei ole säädetty riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa täsmällisesti, on ministeriö soveltanut määrärahan myöntämisessä valtionavustuslakia ja määräraha on käytännössä myönnetty valtionavustuksena.

Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistyksestä ja sen tehtävistä säädetään riistahallintolaissa. Riistanhoitoyhdistyksiä on yhteensä 295. Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija, jolla on oma maantieteellinen toiminta-alue. Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävästi riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädettyjä julkiset hallintotehtävät. Riistanhoitoyhdistyksen julkisia hallintotehtäviä ovat: 1) metsästyslaissa tarkoitettujen ampumakokeiden sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitettujen metsästäjätutkimusten järjestäminen; 2) riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitettuihin maastotarkastuksiin osallistuminen; 3) metsästyslain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten avustaminen metsästyksen valvonnassa; sekä 4) muut riistanhoitoyhdistykselle riistahallintolain tai muun lain mukaan kuuluvat julkiset hallintotehtävät. Riistanhoitoyhdistykset antavat myös ampuma-asetuksen (1/1998) 45 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyn eräiden ampuma-aseiden hankkimisluvan hakijalta edellytetyn todistuksen aktiivisesta harrastuksesta.

Valtion vuoden 2017 talousarviossa riistanhoitoyhdistyksille osoitettiin määrärahaa yhteensä 2,34 miljoonaa euroa. Julkisia hallintotehtäviä hoitaviksi organisaatioksi riistanhoitoyhdistykset ovat taloudellisilta resursseiltaan hyvin pieniä. Riistanhoitoyhdistysten saaman valtionavustuksen keskiarvo yhdistystä kohti on noin 7 900 euroa. Valtionavustus vaihtelee pienimmästä 1 637 eurosta suurimpaan 47 253 euroon mediaanin ollessa 6 844 euroa. Valtionavustus on viime vuosina kattanut keskimäärin noin 55 % riistanhoitoyhdistysten varsinaisen toiminnan menoista. Riistanhoitoyhdistykset saavat valtionavustuksen lisäksi tuloja niiden suoritteista perimistä maksuista, erityisesti ampumakokeista. Suoritteista perittävistä maksuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1463/2016). Riistanhoitoyhdistysten jäsenmäärät vaihtelevat pienimmästä 80 jäsenestä suurimpaan 8175 jäseneseen. Riistanhoitoyhdistyksistä suuri osa on suhteellisen pieniä, sillä riistanhoitoyhdistyksistä 67 % on jäsenmäärältään keskiarvoa (1038 jäsentä) pienempiä.

Riistanhoitoyhdistyksissä lakisääteisiä tehtäviä ja julkisia hallintotehtäviä hoidetaan suurelta osin vapaaehtoistyönä. Vapaaehtoistyön määräksi arvioitiin vuonna 2008 noin 290 henkilötyövuotta (Riista - ja kalatalou-

den tutkimuslaitos, RKTL). Eniten työaika riistanhoitoyhdistyksissä kului toiminnanohjaukseen ja hallintoon, lähes 70 henkilötyövuotta. Vapaaehtoistyön arvo oli 7,1 miljoonaa euroa, josta 6 miljoonaa oli palkkai- tai palkkiokustannuksia ja 0,8 miljoonaa euroa matkakuluja. Kuluja korvattiin arviolta 1,3 miljoonalla eurol- la. Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja on työsuhteessa, mutta vain osa riistanhoitoyhdistyksistä mak- saa toiminnanohjaajalle palkkaa.

Valtioneuvoston riistahallinnosta antamassa asetuksessa (171/2011) säädetään valtakunnallisen riistaneuvos- ton, riistanhoitoyhdistysten aluekokousten sekä Suomen riistakeskuksen hallituksen tehtävistä riistanhoi- toyhdistysten varainjakoa koskevan esityksen tekemisessä. Nykyinen riistanhoitoyhdistysten varainjakomalli on kaksitasoinen. Valtion talousarviossa riistanhoitoyhdistyksille osoitettu määräraha jaetaan ensin riistakes- kuksen toiminta-alueiden välillä erilaisilla jakoperusteilla ja sen jälkeen kunkin toiminta-alueen sisällä toisil- la riistanhoitoyhdistysten aluekokouksen esityksen mukaisilla jakoperusteilla. Käytännössä eri alueiden sisäl- lä riistanhoitoyhdistyskohtaiset jakoperusteet ovat olleet erilaiset. Useimmiten käytettyjä perusteita varainja- ossa ovat erisuuruiset tasajako-osuudet sekä yhdistysten jäsenmäärät.

Suomen riistakeskus

Suomen riistakeskuksen tehtävistä säädetään riistahallintolaissa. Suomen riistakeskuksen yhtenä keskeisim- pänä tehtävänä on tukea riistanhoitoyhdistyksiä. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Suomen riistakeskuksen tehtäväksi on riistahallintolain 2 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädetty riis- tanhoitoyhdistysten toiminnan edistäminen ja riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttaminen.

Valtioneuvosto nimittää Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön. Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtii myös Suomen riistakes- kuksen hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Julkis- ten hallintotehtävien päällikkö vastaa Suomen riistakeskukselle riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa säädet- tyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan. Laista puuttuvat teknisluontoiset säännökset Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön erottamisessa ja eron myöntämisessä noudatettavista menettelyistä.

Metsästäjärekisteri

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 32 kohdan mukaan sa- lassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät muun muassa tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilöko- htaisista oloista. Näin ollen koska metsästys on harrastus, ovat metsästäjärekisterin tiedot salassa pidettäviä, ellei erikseen toisin säädetä.

Riistanhoito- ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a, 7 b ja 7 c §:ssä säädetään metsästäjärekisteristä. Suo- men riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä, jota käytetään metsäs- täjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoi- minnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitami- seen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henki- löiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvit- tämiseen. Rekisterinpitäjä voi antaa sivulliselle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitoon ja käyttöön liittyviä tehtäviä.

Metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä seuraavat tiedot: 1) metsästäjän täydellinen nimi, osoite, kotikunta ja henkilötunnus; 2) suoritettavat riistanhoitomaksut vuosittain; 3) metsästysvuosi, jota suori- tettu maksu koskee; 4) se riistanhoitoyhdistys, jonka jäsen metsästäjä on; sekä 5) tiedot metsästäjäin ryhmä- vakuutuksesta. Henkilö, joka ei ole suorittanut riistanhoitomaksua viitenä edellisenä vuotena, poistetaan re- kisteristä.

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja 7 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, muille viranomaisille, riistanhoitoyhdistyksille sekä metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle. Rekisterinpitäjä voi kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjärekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt. Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin voimassa, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Perustuslain (731/1999) 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että rekisteröinnin tavoitteita, rekisteröitävien tietojen sisältöä ja niiden sallittuja käyttötarkoituksia koskevan sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa ja yksityiskohtaista (esim. PeVL 51/2002, PeVL 21/2012 vp).

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Tehtävien antamista koskevassa tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa huomiota tulee perustuslain esitöiden mukaan kiinnittää hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden ohella myös yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II).

Riistan elinympäristöjen hoito

Vaikka riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 2 momentin 4 kohta mahdollistaa määrärahan käyttämisen maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen, käytännössä määrärahaa ei enää ole riittänyt tähän tarkoitukseen viime vuosina. Monien metsä- ja kosteikkoelinympäristöissä elävien riistalajien kantojen on todettu taantuvan elinympäristöissä tapahtuneiden muutosten johdosta.

Riistavahinkotarkastukset

Riistanhoitoyhdistysten julkisiin hallintotehtäviin kuuluu osallistuminen riistavahinkojen maastotarkastuksiin asiantuntijana. Riistavahinkolain 46 §:ssä säädetään vahingon selvittämisen kannalta tarpeellisten ja kohtuullisten vahingon arviointikustannuksien korvaamisesta maaseutuelinkeinoviranomaisen ja Suomen metsäkeskuksen osalta. Riistanhoitoyhdistyksille ei kuitenkaan korvata tarkastukseen osallistumisesta aiheutuvia kustannuksia.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Ruotsissa jokaisen metsästystä harjoittavan on maksettava metsästysvuosittain riistanhoitomaksu. Tällä hetkellä riistanhoitomaksun suuruus on 300 Ruotsin kruunua. Luonnonsuojeluvirasto (Naturvårdsverket) kerää maksut riistanhoitorahastoon, josta vuosittain Ruotsin hallituksen päätöksellä myönnetään varoja metsästyksen, riista-alan ja luonnonhoidon organisaatioille ja viranomaisille. Varat tulee käyttää riistanhoidon edistämiseen ja muihin vastaaviin metsästyslain mukaisiin käyttötarkoituksiin. Huomattava osa riistanhoitomaksuvaroista jaetaan metsästäjäjärjestöille, joista suurin osa myönnetään Svenska Jägareförbundet -järjestölle niin sanottujen yleisten yhteiskunnallisesti hyödyllisten tehtävien hoitamista varten (52,2 milj. kruunua). Metsästäjäkoulutukset ja metsästäjätkinnot ovat mm. näitä tehtäviä. Lisäksi näitä tehtäviä ovat yleinen metsästystä koskeva viestintä, käytännön metsästystä ja riistakantojen hoitoa koskeva viestintä, metsästyksen valvonta, riista ja liikenne (SRVA) ja ammatillinen koulutus. Luonnonsuojeluvirastolle osoitettu rahoitus on kohdennettu metsästäjärekisterin ylläpitoon (6,7 milj. kruunua) sekä riistantutkimukseen (18 milj. kruunua).

2.3 Nykytilan arviointi

Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistyksille on tullut merkittäviä uusia haasteita, jotka liittyvät suurpetoihin liittyvään tiedotukseen, neuvontaan ja vahinkojen estotoimenpiteiden edistämiseen. Riistanhoitoyhdistysten tehtäviin on viime vuosina lisätty myös ampuma-aselain 45 §:n mukaisten aktiivisesta harrastuksesta annettujen todistusten antaminen. Tämä osaltaan edellyttää riistanhoitoyhdistysten hoitamien julkisten hallintotehtävien turvaamista myös ampuma-asehallinnon näkökulmasta.

Vapaaehtoistyön suuri osuus riistanhoitoyhdistysten toiminnassa on johtanut käytännössä siihen, että toiminnan aktiivisuus vaihtelee merkittävästi riistanhoitoyhdistysten välillä. Kaikilla alueilla riistanhoitoyhdistyksillä ei nykytilanteessa ole riittäviä resursseja toteuttaa riistapolitiikan kannalta paikallistasolla tärkeitä tehtäviä, kuten esimerkiksi riistavahinkojen estotoimenpiteiden neuvontaa, suurpetoihin liittyvää neuvontaa ja tiedotusta tai osallistua riistavahinkojen tarkastuksiin asiantuntijana. Vuonna 2015 metsästäjätkintoon valmistavia kursseja ei järjestänyt 78 riistanhoitoyhdistystä (26 %). Muita metsästäjien koulutuksia, esimerkiksi hirvieläinten metsästyksen johtajille, ei järjestänyt 57 riistanhoitoyhdistystä (19 %). Riistanhoitoyhdistyksistä vain 34 % järjesti nuoriso- ja koulu yhteistyönä tilaisuuksia kouluille ja oppilaitoksille.

Tämä huolestuttava kehitys vaarantaa riistapolitiikan kannalta tärkeiden paikallistason tehtävien toteuttamisen ja kansalaisille tarjottavien palvelujen saatavuuden eri puolilla maata. Osalla riistanhoitoyhdistyksistä on viime vuosina ollut haasteita organisoida kattavasti metsästäjien vapaaehtoistyöhön perustuvia suurpetolaskentoja. Tämä vaikeuttaa suurpetovahinkojen vähentämistä sekä suurpetokantojen hoitoa ja säätelyä metsästyksen avulla, sillä suurpetolaskennoista saatava tieto on suurpetokantojen arvioinnin perusta ja siten edelleen esimerkiksi vahinkojen estämiseksi suurpetojen metsästämiseen myönnettävien poikkeuslupien välttämisen edellytys.

Riistanhoitoyhdistyksille järjestetyissä tilaisuuksissa on noussut esille erityisesti riistanhoitoyhdistysten tuen tarve muun muassa ampumaratojen ympäristölupien selvittämisessä ja ampumaratojen kunnostuksessa, nuorisokoulutuksen kehittämishankkeissa, suurpetoseurannoissa, alueellisissa suurpetoryhmissä ja susireviiriyhteistyöryhmien toiminnassa, metsästyksen valvonnassa ja siihen liittyvässä yhteistyössä, SRVA-toiminnan yhtenäisten käytäntöjen kehittämisessä, kosteikkojen ja riistanhoitotyön kehittämisessä, loukkupyynnissä ja muissa luonnonhoitohankkeissa, jousiammuntakoulutuksissa, IT-hankinnoissa sekä digitalisaatiokoulutuksessa.

Nykytilan jatkuessa vapaaehtoistyön arvioidaan vähenevän merkittävästi tulevaisuudessa. Toiminnanohjaajan aktiivisuus on ratkaisevan tärkeää aktiivisen toiminnan organisoimiseksi. Osassa riistanhoitoyhdistyksissä uusia vapaaehtoisperiaatteella toimivia toiminnanohjaajia on kuitenkin ollut vaikea saada. Nykytilanteessa toiminnanohjaajilla ei monesti ole resursseja toteuttaa aktiivista toimintaa, kuten riistavahinkotarkastuksiin osallistumista, metsästäjien koulutuksia sekä koulu yhteistyötä ja nuorisotyötä.

Riistanhoitoyhdistysten kautta järjestetyt julkiset hallintotehtävät ja lakisääteiset tehtävät, kuten esimerkiksi riistanhoitoyhdistysten organisoimaan metsästäjien vapaaehtoistyöhön perustuvat riistakantojen laskennat ja suurriistavirka-aputoiminta (SRVA) ovat kuitenkin yhteiskunnan kannalta kokonaisuutena hyvin edullisia järjestelyjä. Riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjausta on näiden syiden vuoksi vahvistettava ja riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä on tuettava.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen havaintojen perusteella Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten laissa säädetyn valtiosuuden ja valtionavustuslain välinen suhde olisi tarpeen selkeyttää. Avustuksen määrään vaikuttavista jakoperusteista olisi tarpeen säätää laissa. Muilta osin valtionavustuslain säännösten noudattamisen on arvioitu olevan välttämätöntä määrärahan käytön ehtojen ja valvonnan kannalta. Keskeisin ongelma nykyisissä riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteissa on, että käytetyt varainjakoperusteet eivät ohjaa varoja yhdistystasolla toiminnan tuloksellisuuteen kannustavasti, koska varainjaon perusteena ei ole riistanhoitoyhdistysten tekemän työn tuotokset. Riistapolitiikan vaikuttavuuden te-

hostamiseksi valtionavustusta tulisi ohjata riistanhoitoyhdistyksille niiden riistapolitiikan kannalta vaikuttavien tehtävien tuotosten perusteella. Varainjaossa käytettävät perusteet tulisi sen vuoksi uudistaa. Riistanhoitoyhdistyksissä nykyisiin varainjakokäytäntöihin on oltu kohtuullisen tyytyväisiä. Nykyisiin jakomalleissa käytetyt tasajako-osuudet johtavat riistanhoitoyhdistysten yhdistyessä valtionavustuksen pienenemiseen. Tämä on omiaan estämään riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä, joten varainjaon uudistuksessa yhdistymistä estävät tekijät olisi pyrittävä poistamaan.

Nykytilanteessa riistanhoitoyhdistyksen saaman valtionavustuksen valmisteluprosessi kestää hyvin pitkän ajan, sillä nykyisin riistanhoitoyhdistyksen aluekokous päättää toimintavuoden varainjakoehdotuksen valmistelun perusteista jo lähes kaksi vuotta aiemmin. Esitystä käsitellään riistanhoitoyhdistysten aluekokouksissa ja riistakeskuksen toimielimissä yhteensä neljällä eri hallinnollisella tasolla ennen kuin ministeriö tekee päätöksen. Kytkenä normaaliin valtion talousarvion valmisteluun ei tästä pitkästä valmisteluprosessista johtuen toimi, joten budjettivallan ja toisaalta valmistelutoimielimen vaikuttavuus ovat kyseenalaisia. Nykyinen valmisteluprosessi on monia hallinnollisia tasoja kuormittava. Valmisteluprosessin ohjausvaikutus näyttää kuitenkin vähäiseltä, koska perinteisesti varat on jaettu pääosin alueella sovitulla vakiintuneella varainjakomallilla ja harkinnanvaraisuutta on käytetty vain vähän. Valtionavustuksen jakoprosessista aiheutuvaa hallinnollista taakkaa eri hallinnon tasoilla tulisi keventää yksinkertaistamalla prosessia.

Suomen riistakeskus

Suomen riistakeskus perustettiin vuonna 2011. Sen toiminta on käynnistynyt muun muassa kestävän riistatalouden edistämisen, julkisten hallintotehtävien sekä riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien kehittämisen osalta ripeästi ja tuloksellisesti.

Riistanhoitoyhdistyksien piirissä viime aikoina lisääntyneiden haasteiden johdosta on todettava, että Suomen riistakeskus ei ole kyennyt riittävällä tavalla tukemaan ja ohjaamaan riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Suomen riistakeskus ei ole kyennyt toteuttamaan sen tehtäväksi säädettyä koulutustehtävää siten, että se olisi antanut riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille riittävän tuen ja valmiudet vastata toimintaympäristön nopeasti muuttuneisiin haasteisiin. Riistanhoitoyhdistyksien ja eri viranomaisten ja laitosten välillä ilmenneet ristiriidat osoittavat, että riistakeskuksen tehtäväksi säädettyä riistanhoitoyhdistysten ohjausta ja valvontaa ei ole Suomen riistakeskuksen sisällä organisoitu ristiriitoja ennalta estävästi. Tämä kehitys jatkuessaan uhkaa vaarantaa riistanhoitoyhdistyksille uskottujen julkisten hallintotehtävien hoitamiselta perustuslain 124 §:n mukaan edellytetyt hyvän hallinnon vaatimukset.

Suomen riistakeskuksen tukea riistanhoitoyhdistyksille on vahvistettava muutamalla riistanhoitoyhdistyksien tukemista koskevia vastuita riistakeskuksen johtamisjärjestelmässä ja tehtävissä. Riistanhoitoyhdistysten tukemista koskevia riistahallintolain 2 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädettyjä tehtäviä on tarpeen vahvistaa. Suomen riistakeskuksen tehtäväksi säädettyä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttamista on tarpeen laajentaa kattamaan myös riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet. Suomen riistakeskuksen organisaatiossa on tarpeen selkeyttää vastuita riistanhoitoyhdistysten tukemisesta ja toisaalta ohjauksesta ja valvonnasta. Suomen riistakeskuksen johtajan tehtäväksi on tarpeen lisätä vastuu huolehtia myös riistanhoitoyhdistysten tuen ja ohjauksen organisoinnista. Toisaalta Suomen riistakeskuksen tarkoituksena on myös riistanhoitoyhdistysten valvonta. Hyvän hallinnon varmistamiseksi riistanhoitoyhdistysten valvontatehtävä on tarpeen eriyttää riistakeskuksen sisällä riistanhoitoyhdistyksien johtajan alaisuudessa tapahtuvasta riistanhoitoyhdistysten tuen ja ohjauksen organisoinnista riippumattomaksi julkiseksi hallintotehtäväksi. Teknisluontoisena tarkistuksena lakiin on tarpeen säätää riistahallintolain säätämisen yhteydessä puuttumaan jääneet säännökset Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön erottamisessa ja eron myöntämisessä noudatettavista menettelyistä.

Metsästäjärekisteri

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota metsästäjärekisterin rekisterinpitoa koskevien tehtävien yksityiselle antamista koskevan oikeudellisen sääntelyn ajanmukaistamistarpeeseen. Metsästäjäre-

kisteriä koskeva sääntely on tarpeen täsmentää riistahallinnon tarpeiden, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain sekä perustuslain vaatimusten mukaisesti ajan tasalle.

Riistan elinympäristöjen hoito

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 2 momentin 4 kohta mahdollistaa määrärahan käyttämisen maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen. Käytännössä määrärahaa ei enää ole riittänyt tähän tarkoitukseen viime vuosina. Monien metsä- ja kosteikkoelinympäristöissä elävien riistalajien kantojen on todettu taantuvan elinympäristöissä tapahtuneiden muutosten johdosta. Riistahallinnolla ei ole ollut taloudellisia keinoja tilanteen korjaamiseen. Siksi on tarpeen kehittää esimerkiksi uusia vapaaehtoiseen luonnonhoitoon kannustavia toiminta- ja rahoitusmalleja riistanelinolosuhteiden parantamiseksi, jotka hyödyttäisivät samalla laajemminkin metsä- ja kosteikkoluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä. Osa riistanhoitomaksuna korottamisen johdosta kertyvistä varoista on tarpeen ohjata tähän tarkoitukseen.

Riistavahinkotarkastukset

Riistavahinkolain mukaisiin tarkastuksiin osallistumisen kustannusten korvaaminen riistanhoitoyhdistyksille olisi tarpeen, jotta riistanhoitoyhdistysten asiantuntemusta saataisiin entistä enemmän hyödynnettyä vahinkojen tarkastuksessa. Tämä edistäisi tarkastuksien laatua ja myös vahinkojen ennalta estämistä. Kustannusten korvaaminen olisi selkeintä toteuttaa riistavahinkolakia muuttamalla.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on, että riistanhoitomaksun korotuksella pystyttäisiin turvaamaan riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittyminen ja toiminnanohjauksen vahvistaminen niille säädettyjen julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien turvaamiseksi erityisesti suurpetovahinkojen ja -konfliktien hallinnan parantamiseksi. Suurpetokantojen levittäytyminen uusille alueille on lisännyt suurpetovahinkoja ja -konflikteja, joiden hallitsemiseksi vahvistettaisiin riistanhoitoyhdistysten asiantuntemusta neuvonnassa, tiedotuksessa sekä vahinkojen estotoimenpiteiden edistämässä. Tavoitteena on turvata riistakantojen hoidon ja säätelyn kannalta välttämättömät vapaaehtoistyöhön perustuvat riistaseurannat ja niiden avulla tehtävät kanta-arviot.

Tavoitteena on tukea riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämistä siten, että riistanhoitoyhdistysten kautta kanavoituvan erittäin merkittävän vapaaehtoistyön jatkuvuus turvataan. Suurin osa riistanhoitomaksun korotuksen avulla saatavasta lisärahoituksesta ohjattaisiin vahvistamaan riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjausta, kannustamaan vapaaehtoiseen yhdistymiseen sekä riistanhoitoyhdistysten alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin kehittämishankkeisiin. Toiminnanohjauksen vahvistamisen ja vapaaehtoisten yhdistymisten tukemisen avulla tuettaisiin riistanhoitoyhdistysten järjestämien koulutuksien, metsästyksen valvonnan sekä aktiivisemmän vapaaehtoistoimintaan perustuvien riistalaskentojen ja suurriistavirka-avun organisointia. Nämä tehtävät edistävät laajemminkin yhteiskunnan kannalta tärkeitä riistapolitiikan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita: riistatalous luo hyvinvointia; riistakannat säilyvät elinvoimaisina; metsästys ja riistanhoito on eettistä ja vastuullista; sekä riistavahingot ja -konfliktit ovat hallinnassa. Tavoitteena on uudistaa riistanhoitoyhdistyksien valtionavustuksen jakoperusteet siten, että ne tukisivat riistanhoitoyhdistyksien paikallistasolla toteuttamia edellä mainittuja riistapolitiikan kannalta tärkeitä tehtäviä.

Esityksen tavoitteena on lisätä riistanhoitoyhdistysten Suomen riistakeskukselta saamaa tukea muutamalla riistakeskuksen tehtäviä koskevia säännöksiä, riistakeskuksen johtajan tehtäviä sekä johtamisjärjestelmää. Tavoitteena on varmistaa hyvän hallinnon toteutuminen eriyttämällä riistanhoitoyhdistyksien valvontatehtävä Suomen riistakeskuksen sisällä riippumattomaan asemaan julkiseksi hallintotehtäväksi ja vahvistamalla sitä.

Tavoitteena on myös tehostaa hallintoa yksinkertaistamalla monivaiheinen valtionavustuksen valmistelu-prosessi. Tavoitteena on siirtää riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen myöntäminen ja valvonta maa- ja metsätalousministeriöltä Suomen riistakeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi.

Esityksen tavoitteena on vahvistaa riistan elinympäristöjen hoitoa ohjaamalla osa riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista jatkossa maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen.

Esityksen tavoitteena on täsmentää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa metsästäjärekisteriä koskeva sääntely ajan tasalle vastaamaan toisaalta riistahallinnon nykyisiä tarpeita ja toisaalta perustuslain edellyttämällä tavalla.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Riistanhoitomaksun korottamisen ja riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen vahvistamisen tukemisen vaihtoehtona arvioitiin riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien ja lakisäätteisten tehtävien järjestämisen kustannuksia, mikäli nämä tehtävät päätettäisiin järjestää valtion toimesta toisin kuin nykyisin pääosin metsästäjien vapaaehtoistyöhön perustuen. Tämä edellyttäisi näiden tehtävien järjestämistä valtion viranomaisten toimesta. Vuoden 2008 selvityksen perusteella riistatalouden vapaaehtoistyön arvo oli 7,1 miljoonaa euroa. Verrattuna riistanhoitoyhdistysten nykyiseen määrärahaan (2,34 miljoonaa euroa) tästä vaihtoehdosta aiheuttaisi valtiolle vähintään noin 5 miljoonan euron lisämenot. Näin ollen riistanhoitoyhdistysten toiminnan turvaaminen, vahvistamalla toiminnanohjausta ja tukemalla riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisia yhdistymisiä, olisi valtiontalouden näkökulmasta merkittävästi edullisempi vaihtoehto.

Riistanhoitoyhdistyksissä tehtävän vapaaehtoistyön sekä vanhojen varainjakomallien johdosta joillekin riistanhoitoyhdistyksille on voinut kertyä merkittäviä ylijäämiä erityisesti vapaaehtoistyön johdosta säästyneiden menojen vuoksi. Vaihtoehtona riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteiden säätämiseksi laissa tarkasteltiin valtionavustuslain 7 §:n soveltamista ilman, että valtionavustuksen jakoperustetta säädettäisiin laissa. Tällöin avustuksen myöntäminen edellyttäisi riistanhoitoyhdistyskohtaista arviointia, onko avustuksen myöntämiselle valtionavustuslain 7 §:n mukainen tarve. Tämän kaltainen avustuksen tarpeeseen perustuva harkinta johtaisi yksittäisen riistanhoitoyhdistyksen valtionosuuden leikkaukseen aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää vastaavasti. Valtionosuuden vähentäminen ylijäämää vastaavasti ei olisi kohtuullista säästeliäästi talouttaan hoitaneita riistanhoitoyhdistyksiä kohtaan, sillä ne kertyneistä ylijäämistä huolimatta ovat voineet suoriutua tehtävistään hyvin. Riistanhoitoyhdistyksillä on lisäksi voinut olla erilaisia tulonlähteitä ja tarpeellisia tarkoituksia, joita varten ylijäämiä on säästetty. Valtionavustuksen myöntämisessä harkinta jokaisen 295 riistanhoitoyhdistyksen osalta erikseen edellyttäisi merkittävää hallinnollista työpanosta valtionapuviranomaiselta, sillä jokaisen yhdistyksen osalta olisi selvítettävä ja päätöstä tehtäessä otettava huomioon edellisiltä vuosilta mahdollisesti kertynyt ylijäämä. Tämä lisäisi hallinnollista työtä merkittävästi, mikä ei olisi tarkoituksenmukaista siihen nähden, että keskimääräinen riistanhoitoyhdistyksen saama valtionavustus on varsin pieni eli vain noin 7 900 euroa vuodessa.

Vaihtoehtona tarkasteltiin myös riistanhoitoyhdistyksille myönnettävän valtionavustuksen säilyttämistä edelleen maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä. Ministeriön näkökulmasta kyseessä on toimeenpanoluonteinen tehtävä, joita tulisi ministeriötasolla vähentää, jotta resursseja voitaisiin keskittää ydintehtäviin. Näin ollen tämä vaihtoehto vaikeuttaisi ministeriön keskittymistä ydintehtäviin. Tällöin tulisi sovellettavaksi valtionavustuslain mahdollisuus myöntää avustus Suomen riistakeskukselle edelleen riistanhoitoyhdistyksille jaettavaksi. Tällöin Suomen riistakeskus joutuisi kuitenkin tekemään valtionavustuslain edellyttämällä tavalla kunkin riistanhoitoyhdistyksen kanssa sopimuksen avustuksen käytöstä ja ehdoista. Tästä aiheutuisi suuri hallinnollinen taakka Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille ottaen huomioon että riistanhoitoyhdistyksiä on yhteensä 295. Näin ollen, koska tästä toteuttamisvaihtoehdosta aiheutuisi merkittävästi lisää hallinnollista taakkaa nykytilanteeseen nähden, ei sitä pidetä tarkoituksenmukaisena.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Riistanhoitomaksua korotettaisiin 33 eurosta 39 euroon. Maksun korotus on tarpeen riistapolitiikan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti riistanhoitoyhdistysten toiminnan vahvistamiseksi, suurpetovahinkojen estämiseksi ja suurpetokonfliktien lieventämiseksi. Keskeistä on vahvistaa riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjausta ja tukea vapaaehtoisia yhdistymisiä sekä riistanhoitoyhdistysten alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävien hankkeita suurpetokonfliktien ja suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ennalta estämiseksi. Tämä edellyttää muutoksia myös Suomen riistakeskuksen tehtävissä, jotta Suomen riistakeskus pystyisi aiempaa tehokkaammin tukemaan riistanhoitoyhdistyksiä.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että riistanhoitoyhdistyksille ja Suomen riistakeskukselle valtion talousarviosta myönnettävä määräraha olisi valtionavustus. Suomen riistakeskuksen laissa säädetyistä tehtävistä aiheutuvat menot rahoitettaisiin kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin, kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta. Riistanhoitoyhdistyksille myönnettävän valtionavustuksen osalta valtionapuviranomaisena toimisi Suomen riistakeskus. Valtionavustuksen myöntäminen ja varainkäytön valvonta kuuluisivat riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen myöntämän valtionavustuksen takaisinperintää koskevan päätöksen osalta valtionapuviranomaisena toimisi kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteista ehdotetaan säädettäväksi laissa siten, että valtionavustus tukisi riistapolitiikan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden kannalta tärkeitä riistanhoitoyhdistysten tekemiä paikallisia tehtäviä. Valtionavustuksen jakoperusteiksi säädettäisiin toiminnanohjauksen palvelutarve, metsästyksen valvonta, suurriistakantojen hoitoon liittyvät tehtävät, koulutukset ja nuorisotyö, riistalaskentoihin kannustaminen sekä metsästyslain 8 §:n alueella valtionmaiden lupametsästyksen järjestelyjen edellyttämä palvelutarve.

Riistanhoitoyhdistyksien valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittäviin hankkeisiin osoitettaisiin rahoitusta. Tällaisia hankkeita voisi olla esimerkiksi ampumaratojen ympäristölupien selvittämiseen, suurpetokantojen seurantaan, suurriistakantojen hoitoon, riistan elinympäristöjen hoidon ja metsästyksen valvonnan kehittämiseen liittyen vähintään useamman kuin yhden riistanhoitoyhdistyksen alueella toteutettavat hankkeet.

Riistanhoitoyhdistyksien toiminnanohjausta vahvistettaisiin kohdentamalla suurin osa riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista riistanhoitoyhdistykselle tarjottavaan ammattimaisen toiminnanohjaajan palkkaamiseen mahdollistavaan tukeen, mikäli riistanhoitoyhdistykset yhdistyvät vapaaehtoisesti. Tämä kannustaisi riistanhoitoyhdistyksiä yhdistymään, koska ne saisivat merkittävästi vahvemman toiminnanohjaajan palvelun. Ehdotuksen mukaan riistanhoitoyhdistyksiä ei pakotettaisi yhdistymään. Riistanhoitoyhdistys voisi myös jatkaa toimintaansa vapaaehtoisperiaatteella toimivan toiminnanohjaajan mallilla, jolloin riistanhoitoyhdistyksen rahoitus määräytyisi laissa säädetyillä valtionavustuksen jakoperusteilla toiminnan tuotoksien mukaan.

Riistahallintolakia muutettaisiin siten, että Suomen riistakeskuksen tehtävissä riistanhoitoyhdistysten tukemista ja ohjausta vahvistettaisiin. Suomen riistakeskuksen koulutustehtävää laajennettaisiin kattamaan myös riistanhoitoyhdistysten hallituksien jäsenet. Suomen riistakeskuksen organisaatiossa selkeytettäisiin vastuuta riistanhoitoyhdistysten tukemisessa ja ohjauksessa sekä toisaalta valvonnassa. Suomen riistakeskuksen johtajan tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi vastuu huolehtia riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista. Riistanhoitoyhdistys voisi myös sopia, että Suomen riistakeskus osoittaa ammattimaisen toiminnanohjaajan hoitamaan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan tehtäviä. Toisaalta hyvän hallinnon varmistamiseksi riistanhoitoyhdistysten valvontatehtävä on tarpeen eriyttää riistakeskuksen sisällä riistanhoitoyhdistyksien johtajan alaisuudessa tapahtuvasta riistanhoitoyhdistysten tuen ja ohjauksen organisoinnista riippumattomaksi. Riistanhoitoyhdistysten valvontatehtävän asema täsmennettäisiin ja se ehdotetaan säädettäväksi riistakeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi. Samalla ehdotetaan lakiin täydennettäväksi teknisluonteisena tarkistuksena riistahallintolain säätämisen yhteydessä puuttumaan jääneet säännökset johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön erottamisessa sekä eron myöntämisessä noudatettavista menettelyistä.

Esityksellä turvattaisiin Suomen riistakeskuksen kehittämisen taloudelliset edellytykset erityisesti riistanhoitoyhdistysten tukemisen, ohjauksen ja valvonnan vahvistamiseksi, riistakeskuksen henkilöstön asiantuntijaosuuden nostamiseksi, Omariista-tietojärjestelmästä aiheutuvien lisääntyvien ylläpitokustannuksien sekä lisäeläkevakuutuksesta aiheutuvia kustannuksien kattamiseksi.

Metsästäjärekisteriä koskevaa sääntelyä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa täsmennettäisiin. Lain 7 a §:n 2 momentin sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että riittävät tiedolliset ja tekniset edellytykset omaavalle yksityiselle taholle siirrettävissä olevat rekisterinpitoon ja käyttöön liittyvät tehtävät määriteltäisiin lainkohdassa tyhjentävästi. Edellä mainitut tehtävät ovat julkisia hallintotehtäviä, minkä vuoksi 7 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin tehtäviin liittyvästä rikosoikeudellisesta virkavastuusta sekä vahingonkorvausvastuusta. Ehdotettuun uuteen 3 momenttiin on tarkoitus lisätä myös kattavat viittaukset hallinnon yleislakeihin. Lain 7 b §:n säännöksiä metsästäjärekisteriin merkityistä tiedoista ehdotetaan täsmennettäväksi riistahallinnon toiminnan edellyttämällä tavalla ajan tasalle. Lain 7 c §:n säännöksiä tietojen luovuttamisesta ehdotetaan täsmennettäväksi.

Riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoilla tehostettaisiin taantuvien riistalajien elinympäristöjen hoitoa ohjaamalla jatkossa osa kertyvistä varoista maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen. Samalla tämä tärkeä työ edistäisi esimerkiksi metsä- ja kosteikkoluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä laajemminkin kuin vain metsästettävien riistalajien osalta.

Riistavahinkolain 46 §:ä muutettaisiin siten, että riistanhoitoyhdistysten osallistumisesta riistavahinkolain mukaisesti tarkastuksiin aiheutuvat kustannukset korvattaisiin todellisten kustannusten mukaisesti riistavahinkojen korvaamiseen käytettävistä ovesta varoista. Näin lisättäisiin riistanhoitoyhdistysten osallistumista riistavahinkotarkastuksiin, mikä lisäisi tarkastusten asiantuntemusta ja niiden yhteydessä annettavaa vahinkojen ennalta estämisen neuvontaa. Riistanhoitoyhdistysten osallistumisen lisäämisen arvioidaan merkittävästi edistävän riistavahinkotarkastusten suorittamista ja vahinkojen ennalta estämistä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetusta riistanhoitomaksun korotuksen johdosta arvioidaan kertyvän noin 1 790 000 euron lisätulot valtiolle. Kertyvien tulojen määrä riippuu kuitenkin riistanhoitomaksun maksavien henkilöiden määrästä, koska kaikki metsästäjäutukinnon suorittaneet henkilöt eivät maksa riistanhoitomaksua joka vuosi. Korotuksen ei arvioida olennaisesti vähentävän riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien määrää.

Esitys turvaisi riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen vahvistamisen ja vapaaehtoisen yhdistymisen taloudelliset edellytykset. Tämä varmistaisi niiden lakisääteisten tehtävien ja julkisten hallintotehtävien tulokellisen toteuttamisen. Riistanhoitoyhdistysten asiantuntemuksen vahvistamisen suurpetokantojen hoidossa, vahinkojen estämisessä ja riistavahinkolain mukaisesti tarkastuksiin osallistumisessa arvioidaan edistävän suurpetojen aiheuttaminen vahinkojen estämistä ja vaikuttavan valtion maksettavaksi tulevia suurpetovahinkojen korvauksia vähentävästi.

Esitys mahdollistaisi Suomen riistakeskuksen siirtyvien uusien tehtävien toteuttamisen sekä kehittämisen taloudelliset edellytykset erityisesti riistanhoitoyhdistysten tukemisen, ohjauksen ja valvonnan vahvistamiseksi. Lisäksi esitys turvaisi edellytykset riistakeskuksen henkilöstön asiantuntijaosuuden nostamiseksi sekä Omariista-tietojärjestelmästä aiheutuneita lisääntyneiden ylläpitokustannuksien ja lisäeläkevakuutuksesta aiheutuvien kustannuksien kattamiseksi. Esitys varmistaisi riistakeskuksessa myös riistanhoitoyhdistysten metsästyksen valvontatehtävän kehittämisen ja ohjaamisen taloudelliset edellytykset.

Esitys turvaisi riistatalouden taloudelliselta arvoltaan merkittävän vapaaehtoistyön (7,1 miljoonaa euroa vuonna 2008) kanavoitumisen jatkossa riistapolitiikan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseen. Tämä vähentäisi valtion menotarpeita arviolta vähintään 5 miljoonaa euroa verrattuna siihen, että vapaaehtoistyötä ei saataisi varmistettua riistanhoitoyhdistyksien kautta riistapolitiikan toteuttamista tukemaan.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä turvattaisiin riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien ja muiden lakisääteisten tehtävien tuloksellinen ja hyvän hallinnon vaatimukset täyttävä toteuttaminen erityisesti suurpetokonfliktien ja vahinkojen ennalta estämiseksi. Riistanhoitoyhdistysten osallistuminen riistavahinkotarkastuksiin asiantuntijana edistäisi tarkastusten asiantuntevaa suorittamista.

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntämistehtävän siirtäminen maa- ja metsätalousministeriöltä Suomen riistakeskukselle edistäisi toimeenpanoluontoisten tehtävien siirtämistä ministeriön sijasta alaiseen hallintoon ja siten edistäisi maa- ja metsätalousministeriön keskittymistä ydintehtäviin.

4.3 Ympäristövaikutukset

Riistanhoitoyhdistysten koulutustoiminnan tukemisen avulla turvattaisiin se, että metsästäjät huolehtivat riistakantojen hoidosta yhteiskunnan vahvistamien hoitosuunnitelmien mukaisesti luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi. Riistanhoitoyhdistysten tukeminen riistalaskentojen aktivoinnissa edistäisi kattavien vapaaehtoistyöhön perustuvien riistalaskentojen suorittamista. Riistalaskennoista saatavat tiedot ovat välttämättömiä riistakantojen elinvoimaisuuden ja metsästyksen kestävyuden varmistamiseksi. Niiden avulla saadaan myös laajemmin yhteiskunnan kannalta arvokasta tietoa ympäristön tilasta.

Riistan elinympäristöjen tilan kohenisi, kun osa riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista voitaisiin osoittaa jatkossa riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain mukaisesti maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen. Tämä edistäisi laajemminkin esimerkiksi metsä- ja kosteikkoluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen ja asiantuntemuksen vahvistaminen edistäisi sitä, että suurpetokonfliktit ja -vahingot saadaan entistä paremmin hallintaan ja että metsästäjät huolehtivat riistakantojen säätelystä yhteiskunnan tavoitteiden mukaisesti mm. riistan aiheuttamien vahinkojen pitämiseksi hallitulla tasolla. Riistanhoitoyhdistysten järjestämät tilaisuudet yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa edistäisivät osaltaan kansalaisten luontosuhteen ylläpitämistä ja kehittymistä sekä riistatalouden moninaisten hyvinvointivaikutusten tunnistamista ja tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen tärkeydestä. Riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkintoon valmistavat kurssit sekä muut metsästäjien koulutukset, kuten metsästyksen johtajien koulutukset, edistävät metsästyksen turvallista järjestämistä, joka on yhteiskunnallisesti tärkeää kaikkien luonnossa liikkuvien näkökulmasta. Metsästyksen valvonnan tukeminen edistäisi valvonnan kattavuuden ja näkyvyyden lisäämistä, mikä vähentäisi salametsästystä.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

Riistanhoitoyhdistyksien valtionavustuksen jakoperusteiden uudistamista on valmisteltu riistanhoitoyhdistysten kanssa osallistavalla tavalla ja yhteistyössä Suomen riistakeskuksen kanssa. Riistanhoitoyhdistyksille järjestettiin osallistamistilaisuudet Rovaniemellä 14.11.2016, Kuopiossa 15.11.2016, Vantaalla 21.11.2016, Tampereella 22.11.2016 ja Oulussa 30.11.2016. Kutsu tilaisuuksiin lähetettiin kaikille riistanhoitoyhdistyksille ja tilaisuuksiin osallistui yhteensä 154 riistanhoitoyhdistyksen edustajat. Tilaisuuksista saatujen näke-

mysten perusteella kaikille riistanhoitoyhdistyksille laadittiin valmistelun etenemisestä raportti, joka lähetettiin kaikille riistanhoitoyhdistyksille 16.1.2017 sähköpostitse. Samassa yhteydessä kaikille riistanhoitoyhdistyksille tehtiin sähköinen kysely, jonka tarkoituksena oli saada tarkempia näkemyksiä jatkovalmistelun pohjaksi. Sähköiseen kyselyyn pyydettiin vastaamaan 16.-31.1.2017 välisenä aikana. Sähköiseen kyselyyn vastasi 182 riistanhoitoyhdistystä.

Valmistelua on käsitelty riistaneuvostojen puheenjohtajien seminaarissa 17.1.2017 Kuopiossa. Valmistelua on käsitelty valtakunnallisessa riistaneuvostossa 28.2.2017. Valmistelua on käsitelty riistanhoitoyhdistyksiä aluekokouksissa Kuopiossa 16.3.2017, Hämeenlinnassa, Luumäellä ja Keuruulla 23.3.2017, Ylihärmässä 24.3.2017, Rovaniemellä 25.3.2017, Oulussa ja Porvoossa 26.3.2017, Kangasalla, Kontiolahdella ja Suomussalmella 28.3.2017, Jämijärvellä, Mikkelissä ja Piikkiössä 30.3.2017. Suomen riistakeskuksen asiantuntijoita ja riistaneuvostojen puheenjohtajia on osallistettu riistanhoitoyhdistysten uusien toimintamallien kehittämiseen julkisen riistakonsernin strategiaseminaarissa 10.-11.5.2017 Tuusulassa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

1 §. Pykälän 1 momentin sääntelyä muutettaisiin siten, että riistanhoitoyhdistyksen sijaan Suomen riistakeskus antaisi metsästykskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että riistanhoitomaksua korotettaisiin 33 eurosta 39 euroon.

3 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille myönnettäisiin valtionavustusta niille riistahallintolain 2 §:ssä ja 14 §:ssä säädettyistä tehtävistä aiheutuviin käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjään ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin. Voimassa olevan säännöksen ilmaisu ”valtionosuus” korvattaisiin täsmällisemmällä ilmaisulla ”valtionavustus”. Valtionavustus olisi käytettävä Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten laissa säädettyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Lakiehdotuksen ja valtionavustuslain yhteensovittamiseksi pykälään ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi maininta valtionavustuslain soveltamisesta riistakeskukselle myönnettävään valtionavustukseen. Ehdotetun pykälän 1 momentin kolmannen virkkeen mukaan valtionavustukseen sovellettaisiin valtionavustuslakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Valtionavustuslaki on yleislaki ja sitä sovelletaan lain 3 §:n mukaan siltä osin kuin valtionavustuksesta ei erityislaissa ole säädetty.

Valtionavustuslain 6 §:n mukaan valtiontalousarviosta myönnettävä valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Valtionavustuslaissa on asetettu yleensä noudatettavaksi hankkeen tai toiminnan kaikki kustannukset täysimääräisesti kattavan valtionavustuksen kielto. Valtionavustuslain esitöissä on tuotu esiin peruslähtökohdaksi se, että valtionavustuksen saaja tai muu yksityinen taho sitoutuu toimintaan tai hankkeeseen riittävällä omarahoitusosuudella. Riistakeskus on välilliseen valtionhallintoon kuuluva, lailla perustettu organisaatio. Riistakeskukselle sen julkisiin hallintotehtäviin ja muihin laissa säädettyihin tehtäviin myönnettävä valtionavustus ei olisi projektiluontoista erityisavustusta erillisiin hankkeisiin, vaan sen toimintaan valtion talousarviosta myönnetty valtionavustus rinnastuu valtion virastojen ja laitosten talousarvion mukaisiin toimintamäärärahoihin. Riistakeskuksen lakisääteisten tehtävien hoitaminen olisi jatkuva, viraston tai laitoksen toimintaan rinnastettava tehtävä. Riistakeskuksen laissa säädettyjen tehtävien yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tuloksellisuus huomioon ottaen valtionavustusta on näin katsottu tarvittavan näiden tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten täysimääräiseen kattamiseen, sikäli kuin kyseessä ovat saajalle maksuttomat suoritteet tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta. Pykälän 1 momentin neljänteen virkkeeseen ehdotetaan otettavaksi asiaa koskeva säännös, jonka mukaan Suomen riistakeskuksen menot rahoitettaisiin kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Pykälän 2 ja 3 momenttia ei muutettaisi.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa ehdotetaan säädettaväksi, että Suomen riistakeskus toimisi riistanhoitoyhdistyksiensä valtionavustuksen osalta valtionapuviranomaisen. Valtionavustuslain 4 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisella tarkoitetaan sitä viranomaista, jonka tehtäviin kyseistä avustusta koskevat asiat lainsäädännön nojalla kuuluvat. Valtionavustuslain 4 §:n määritelmän mukaan valtionapuviranomainen on viranomainen. Momentissa tarkoitettuja tehtäviä kuuluisi Suomen riistakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle. Riistanhoitoyhdistykselle myönnetyn valtionavustuksen takaisinperintää koskevan päätöksen osalta valtionapuviranomaisena toimisi edelleen maa- ja metsätalousministeriö. Aiemmin maa- ja metsätalousministeriö on hoitanut kaikkia mainittuja tehtäviä. Takaisinperinnän osalta on kyse merkittävän julkisen vallan käytöstä, jota tehtävää ei perustuslain 124 §:n nojalla voitaisi antaa muulle kuin viranomaiselle, joten tämä tehtävä säilytettäisiin edelleen maa- ja metsätalousministeriöllä.

Riistanhoitoyhdistyksien valtionavun myöntäminen ja valvonta olisi Suomen riistakeskuksen uusi julkinen hallintotehtävä, jonka hoitamisesta vastaisi julkisten hallintotehtävien päällikkö. Julkisten hallintotehtävien päällikkö olisi tehtävää hoitaessaan riippumaton. Riistakeskuksen niihin toimihenkilöihin, jotka ratkaisevat ja valmistelevat valtionavustushakemuksia eli käyttävät julkista valtaa, koskee riistahallintolain 6 §:n nojalla rikosoikeudellinen virkavastuu. Riistahallintolain 26 §:n säännös sisältää viittaussäännöksen niihin hallinnon yleislakeihin, joita riistakeskuksen tulee noudattaa. Riistakeskuksen toimihenkilöitä koskee siten viranomaiseen rinnastettava virkavastuu ja ne toimivat suhteessa tuenhakijaan kuten valtionapuviranomainen.

Valtionavustuslain 10 §:ssä säädetään valtionavustuksen hakijan velvollisuudeksi antaa oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä niistä muista seikoista, joita valtionapuviranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Valtionavustuslain 14 §:n mukaan valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Lakiehdotuksessa tarkoitettujen valtionavustuksien myöntäminen perustuu olennaiselta osin asiakirjoissa annettuihin tietoihin eikä riistakeskuksella ole resursseja tarkastaa jokaisen asiakirjan tietoja. Näin ollen siltä osin kuin kyse on puutteellisista tiedoista, riistakeskuksen tulee pyytää tuen hakijalta tai saajalta mainittujen yleissäännösten perusteella lisäselvitystä. Sen sijaan siltä osin kuin asiakirjoissa annetaan riistakeskukselle sellaisia virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, jotka ovat olennaisia arvioitaessa tuen saamisen edellytysten täyttymistä ja laskettaessa tuen määrää, ei enää ole kyse valtionavustuslain 10 ja 14 §:ssä tarkoitettujen tiedonantovelvoitteiden noudattamisesta. Tällaisten virheellisten ja harhaanjohtavien tietojen antaminen on myös valtionavustuslaissa säädetty takaisinperinnän peruste. Sellaisessa tilanteessa ei ole perusteita sille, että hakijalle tai tuensaajalle annettaisiin mahdollisuus virheellisten ja harhaanjohtavien tietojen korjaamiseen. Tällöin on useimmiten kyse vilpillisestä ja tahallisesta menettelystä, joka saattaa myös täyttää avustusrikkomuksen tai avustuspetoksen tunnusmerkistön. Luonnollisestikin riistakeskuksen tulisi valtionapuviranomaisena ottaa virheellisen tai harhaanjohtavan tiedon olennaisuuden arvioinnissa huomioon suhteellisuusperiaate. Valtionapuviranomainen viime kädessä ratkaisee, miten kussakin tilanteessa edellä mainittuja hallintolain ja valtionavustuslain säännöksiä sovelletaan.

Valtionavustuslain 15 §:n mukaan valtionapuviranomaisen on huolehdittava valtionavustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta hankkimalla valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tekemällä tarvittaessa tarkastuksia. Edelleen mainitun lain 16 §:n nojalla valtionapuviranomaisella on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen myöntämisen ja valvonnan siirtäminen Suomen riistakeskukselle olisi tarkoituksenmukaista hallinnon tehostamiseksi, koska se on luonteeltaan toimeenpanoluonteinen tehtävä. Toimeenpanoluonteisia tehtäviä tulisi ministeriötasolta siirtää alaiseen hallintoon, jotta ministeriössä resursseja voitaisiin keskittää ydintehtäviin.

Hyvän hallinnon vaatimuksien toteutuminen varmistetaan siten, että edelleen riistahallintolain 1 §:n 3 momentissa säädetyn mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö ohjaisi ja valvoisi yleisesti Suomen riistakeskuksen toimintaa, johon kuuluisi myös edellä Suomen riistakeskuksen tehtäväksi ehdotetun riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntämisen ja varainkäytön valvonnan suorittaminen. Valvonnan edellytysten varmistamiseksi myös riistahallintolain 34 §:ssä olisi tarpeen säätää siitä, että varainkäytön valvontaa varten riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen olisi annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset. Lisäksi sovellettavaksi tulevat valtionavustuslain säännökset.

Pykälän 4 momentin kolmannessa virkkeessä ehdotetaan säädettäväksi, että valtion talousarviossa riistanhoitoyhdistyksien yleisavustukseen osoitettu määräraha jaettaisiin momentin 1-6 kohdissa säädettävillä jakoperusteilla. Jakoperusteet rajaisivat Suomen riistakeskuksen harkintavaltaa. Suomen riistakeskus jakaisi valtionavustukset momentissa säädetyillä jakoperusteilla valtionavustuslain 7 §:n estämättä.

Pykälän 4 momentin 1 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi riistanhoitoyhdistyksien valtionavustuksen jakoperusteeksi toiminnanohjauksen palvelutarve. Tätä kuvaisi nykytilanteessa parhaiten riistanhoitoyhdistyksen jäsenmäärä, mikäli riistanhoitoyhdistys maksaa palkkaa toiminnanohjaajalle. Mikäli riistanhoitoyhdistys sopisi riistakeskuksen kanssa siitä, että riistakeskus osoittaa ammattimaisen henkilön hoitamaan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan tehtäviä, pidätettäisiin tätä vastaava osuus valtionavustuksesta Suomen riistakeskuksen osoittaman henkilön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin.

Pykälän 4 momentin 2 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen jakoperusteeksi metsästyksen valvonta. Tätä kuvaisi nykytilanteessa parhaiten esimerkiksi riistanhoitoyhdistyksen järjestämät valvontatahtumat.

Pykälän 4 momentin 3 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen jakoperusteeksi suurriistakantojen hallinta. Nykytilanteessa suurriistakantojen hallintaan liittyviä riistanhoitoyhdistyksen toimintoja kuvaisivat esimerkiksi riistanhoitoyhdistyksen alueella itsenäisesti metsästävien hirvieläinten metsästyseurojen ja -seurueiden määrä, susireviiryhteistyöryhmän perustaminen ja sen työn jatkaminen sekä riistanhoitoyhdistyksen alueella suoritettujen suurriistavirka-aputehtävien määrä.

Pykälän 4 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen jakoperusteeksi koulutukset ja nuorisotyö. Riistanhoitoyhdistyksien tärkeänä tehtävänä on järjestää muun muassa metsästyksen johtajien koulutukset sekä eräaiheisia tapahtumia kouluille ja oppilaitoksille.

Pykälän 4 momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen jakoperusteeksi riistalaskentojen kannustaminen. Sen tuloksellista järjestämistä kuvaisi nykytilanteessa riistanhoitoyhdistyksen alueella laskettujen riistakolmioiden, peltokolmioiden sekä vesilintulaskentojen määrät.

Pykälän 4 momentin 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen jakoperusteeksi metsästyslain 8 §:n alueella valtionmaiden metsästysjärjestelyjen edellyttämää palvelutarvetta. Riistanhoitoyhdistykset osallistuvat Metsähallituksen lupametsästysalueiden käytön suunnitteluun ja lupametsästäjien neuvontaan. Tätä palvelutarvetta kuvaisi käytännössä Metsähallituksen myymien pienriistan metsästyslupien määrä riistanhoitoyhdistyksen alueella.

7 a §. Pykälän 1 momentin sääntelyä muutettaisiin siten, että metsästäjärekisteriin kirjattavien tietojen käytötarkoituksesta säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin. Voimassa olevan säännöksen ilmaisut ”riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen” sekä ”metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestykseen” korvattaisiin täsmällisemmällä ilmaisuilla.

Pykälän 1 momentin mukaan metsästäjärekisteriä käytettäisiin metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, riistakantojen käytön suunnitteluun, riistanhoitoyhdistysten toiminnan ohjaukseen ja valvontaan, riistanhoitomaksujen seurantaan, metsästyksen valvontaan sekä tutkimukseen ja tilastojen laatimiseen.

Pykälän 2 momentin nykyistä sisältöä muutettaisiin siten, että yksityiselle taholle siirrettävissä olevat rekisterinpitoon ja käyttöön liittyvät tehtävät määritettäisiin lainkohdassa tyhjentävästi. Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevia tehtäviä olisivat rekisterin tekninen ylläpito, rekisterin tietojen päivittäminen, riistanhoitoyhdistyksen jäsenyyttä koskevien tarkistuslistojen toimittaminen riistanhoitoyhdistyksille, metsästyskortin toimittaminen kadonneen tilalle, metsästyskortin toimittamista koskeva neuvonta, riistanhoitomaksun tilillepanokortin toimittaminen ja maksettujen riistanhoitomaksujen seuranta.

Metsästäjärekisterin pitäminen kuuluu Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Tehtävien antamista koskevassa tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa huomiota tulee perustuslain esitöiden mukaan kiinnittää hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden ohella myös yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II).

Pykälän 2 momentissa tarkoitetut tehtävät sisältäisivät rekisterin teknisen ylläpidon lisäksi rekisterin tietojen päivittämistä väestötietojärjestelmästä ja rekisteröidyiltä saatavien tietojen perusteella. Riistanhoitoyhdistyksille lähetettävien tarkistuslistojen avulla riistanhoitoyhdistykset voivat päivittää omia jäsenluetteloiensa. Pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin sisältyisi henkilötietojen käsittelyä sekä metsästyskortin toimittamista koskevaa neuvontaa, minkä vuoksi lainkohdassa edellytettäisiin tehtävät vastaanottaneelta yksityiseltä taholta riittävien teknisten valmiuksien lisäksi myös riittäviä tiedollisia valmiuksia. Tiedollisilla edellytyksillä tarkoitetaan julkisen hallintotehtävän hoitamiseen ja henkilötietojen suojaan liittyvän lainsäädännön tuntemusta.

Ehdotetussa 2 momentissa tarkoitetut tehtävät ovat luonteeltaan rutiini- ja teknisluonteisia tehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Tehtäviin kuuluva neuvonta rajoittuisi metsästyskortin toimittamista koskeviin asioihin. Tehtävien ulkoistamisen avulla voidaan edistää Suomen riistakeskuksen resurssien kohdentumista sen hallintotehtävien ydinalueelle. Ehdotettujen tehtävien antamista muulle kuin viranomaiselle voidaan pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla tarpeellisenä tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaisiin rikosoikeudellisella virkavastuulla. Pykälän 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa aiheutuneen vahingon korvaamisen osalta 3 momentti sisältäisi viittauksen vahingonkorvauslakiin (412/1974).

Lisäksi pykälän 3 momentti sisältäisi viittaukset 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa sovellettaviin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), henkilötietolain (523/1999), hallintolain (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003), kielilain (423/2003) ja saamen kielilain (1086/2003) säännöksiin.

7 b §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että metsästäjärekisterin tietosisältöä koskevaan sääntelyyn tehtäisiin metsästyksen valvonnan, metsästäjien koulutuksen suunnittelun ja neuvonnan, riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen sekä tilastojen laatimisen kannalta tarpeelliset lisäykset.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että nimen, osoitteen, kotikunnan ja henkilötunnuksen lisäksi metsästäjärekisteriin talletettaisiin tilastojen laatimista varten tieto metsästäjän kansalaisuudesta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 2 kohta, jossa säädettäisiin metsästäjäutkunnon suorituspäivämäärä tallettavaksi metsästäjärekisteriin. Kohdat 2—4 siirtyisivät 3—5 kohdiksi.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusia kohtia (6—10), joiden mukaan metsästäjärekisteriin talletettaisiin tieto hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta, voimassaoleva metsästyskielto, suostumus nimen ja osoitteen luovuttamiseen suoramarkkiin, metsästäjännumero, Metsästäjä-lehden kielikoodi sekä riistahallintolain 20 §:ssä tarkoitetut toimihenkilötehtävät. Voimassa olevan momentin 5 kohta siirrettäisiin 11 kohdaksi.

Pykälän 2 momentin sääntelyä muutettaisiin siten, sana ”vuotena” korvattaisiin täsmällisemmällä ilmaisulla ”metsästysvuotena”.

7 c §. Pykälän 1 momentin sääntelyä muutettaisiin siten, että voimassaoleva säännös tietojen luovuttamisesta päivitetäisiin ajan tasalle vastaamaan riistahallinnon ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain vaatimuksia. Lähtökohtaisesti metsästäjärekisterin tiedot olisivat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 32 kohdan nojalla, koska ne sisältävät tietoja henkilön vapaa-ajan harrastuksista, ellei erikseen toisin säädetä. Momentissa säädettäisiin, että rekisterinpitäjä saisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle, riistakantojen käytön suunnittelua varten maa- ja metsätalousministeriölle ja riistanhoitoyhdistyksille, riistanhoitomaksujen seurantaa sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten riistanhoitoyhdistyksille, metsästyksen valvontaa varten metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille, lupaharkintaa varten poliisille ja metsähallitukselle sekä tutkimusta ja tilastojen laatimista varten Luonnonvarakeskukselle.

Metsästäjärekisterin tiedot ovat metsästyksen käytännön valvonnan lisäksi tarpeellisia esimerkiksi poliisin ampuma-aselupia ja Metsähallituksen aluelupia koskevassa lupaharkinnassa. Metsästyslain 88 §:n 1 momentin mukaan poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. Metsästyslain 88 §:n 2 momentin mukaan valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään. Metsästyksen valvonnan kannalta voidaan pitää riittävänä, että metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla tahoilla poliisilla, rajavartiolaitoksella, tulliviranomaisilla, riistahallintolaissa tarkoitetuilla metsästyksen valvojilla sekä Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 3 §:ssä tarkoitetuilla erätarkastajilla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisterin tietoja.

Voimassa olevan 1 momentin suoramarkkinointia koskeva sääntely siirrettäisiin 2 momenttiin ja sitä muutettaisiin siten, suoramarkkinointiin tietojen luovuttaminen olisi sallittua vain, jos rekisteröity on antanut tähän suostumuksensa.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään.

Ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Lakiehdotukseen sisältyisi siirtymäsäännös, jossa säädettäisiin riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen uusien jakoperusteita koskevasta siirtymäajasta. Vuonna 2018 riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksesta määräytyisi 2/3 osaa ennen tämän lain voimaantuloa vuonna 2017 käytetyllä jakoperusteella ja 1/3 osaa tämän lain mukaisilla jakoperusteilla; sekä vuonna 2019 valtionavustuksesta määräytyisi 1/3 osaa ennen tämän lain voimaantuloa vuonna 2017 käytetyllä jakoperusteella ja 2/3 osaa tämän lain mukaisilla jakoperusteilla.

1.2 Riistahallintolaki

2 §. Suomen riistakeskuksen tehtävät. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa muutettaisiin siten, että riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntäminen ja varainkäytön valvonta sekä riistanhoitoyhdistysten yleinen valvonta olisi Suomen riistakeskuksen julkinen hallintotehtävä. Voimassa olevan pykälän 6 kohta siirrettäisiin kohtaan 7.

Pykälän 2 momentin 7 kohdassa säädettyjä tehtäviä ehdotetaan täsmennettäväksi ja vahvistettavaksi. Voimassa olevan säännöksen ilmaisu ”riistanhoitoyhdistysten toiminnan edistäminen” korvattaisiin täsmällisemmällä ilmaisulla. Riistakeskuksen tehtävänä olisi riistanhoitoyhdistysten tukeminen ja ohjaaminen. Kohdtaa ehdotetaan myös täydennettäväksi siten, että nimenomaisesti mainittaisiin riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttamisen lisäksi myös riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenien kouluttaminen. Riistanhoitoyhdistysten tukemisella ja ohjauksella tarkoitettaisiin sitä, että riistakeskus avustaisi riistanhoitoyhdistysten lakisääteisten tehtävien suorittamisessa nykyistä merkittävästi enemmän. Riistakeskus tukisi riistanhoitoyhdistyksiä kouluttamalla niiden toimihenkilöitä ja hallituksen jäseniä ja antaisi siten niille paremmat valmiudet riistanhoitoyhdistysten tehtävien hoitamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Riistanhoitoyhdistysten tukeminen tarkoittaisi myös riistakeskuksen asiantuntemuksen, sen riistanhoitoyhdistyksille tarjoaman neuvonnan ja koulutuksen lisäämistä esimerkiksi eräissä riistanhoitoyhdistysten kannalta tärkeissä erityisasiantuntemusta vaativissa kysymyksissä, kuten esimerkiksi ampumaratojen ylläpidon järjestämisessä ja ympäristölupien hakemisessa.

Riistanhoitoyhdistysten ohjauksella tarkoitetaan esimerkiksi riistakeskuksen antamia ohjeita riistanhoitoyhdistyksille niiden lakisääteisten tehtävien suorittamisessa ja hallinnollisissa asioissa noudatettavista menettelyistä. Riistakeskuksen tulisi antaa riistanhoitoyhdistyksille ennalta toimintaohjeita, joilla oikeusturvan, riippumattomuuden ja puolueettomuuden sekä muiden hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen riistanhoitoyhdistysten toiminnassa turvataan erityisesti julkisissa hallintotehtävissä, taloudenpidossa ja henkilöstön työsuhteeseen liittyvissä asioissa. Tarvetta tällaiselle ohjaukselle korostaa riistanhoitoyhdistysten piirissä toiminnan mieltäminen perinteisesti vapaaehtoiseksi yhdistystoiminnan kaltaiseksi toiminnaksi ja toisaalta se, että hallituksen erovuoroisten jäsenten tilalle on monissa riistanhoitoyhdistyksissä ollut tapana valita edustuksellisella kiertoperiaatteella uusia henkilöitä, joilla ei lähtökohtaisesti voida olettaa olevan hallinnon periaatteiden tuntemusta. Lisäksi riistakeskuksen tulisi, saatuaan tiedon mahdollisesta riistanhoitoyhdistyksen toiminnassa valmistella olevasta hyvän hallinnon periaatteita vaarantavasta päätöksestä, ripeästi ennalta neuvonnan ja ohjeiden avulla muistuttaa riistanhoitoyhdistystä hyvän hallinnon vaatimuksista.

Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin valtuussäännös siitä, että 1 momentin 6 kohdan mukaisista tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §. Suomen riistakeskuksen henkilöstö. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin tekniluonteisena tarkistuksena riistahallintolain säätämisen yhteydessä puuttumaan jääneet säännökset Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön erottamisessa ja eron myöntämisessä noudatettavista menettelyistä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvosto nimittäisi ja erottaisi maa- ja metsätalousministeriön esittelystä Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön. Maa- ja metsätalousministeriö myöntäisi johtajalle ja julkisten hallintotehtävien päällikölle näiden pyynnöstä eron. Menettelyt vastaisivat Suomen metsäkeskuksen johtajan nimittämistä ja erottamista koskevaa säätelyä. Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa olisi kuultava Suomen riistakeskuksen hallitusta. Julkisten hallintotehtävien riippumattoman hoitamisen varmistamiseksi johtajan nimitysvaltaa ehdotetaan rajattavaksi siten, että johtaja nimitäisi muut toimihenkilöt, ellei tässä laissa toisin säädettäisi. Jäljempänä 8 §:n ehdotetaan säädettäväksi tällaisesta poikkeuksesta julkisien hallintotehtävien riippumattomuuden varmistamiseksi mahdollisen riistanhoitoyhdistysten valvontatehtävää hoitavan henkilön nimittämisen osalta.

7 §. Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät. Suomen riistakeskuksen organisaatiossa riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnin vastuita ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että Suomen riistakeskuksen johtajan tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi tehtävä huolehtia riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista.

8 §. Julkisten hallintotehtävien hoitaminen. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös riistanhoitoyhdistysten valvonnan riippumattomuuden varmistamiseksi. Riistanhoitoyhdistysten valvonnasta vastaisi julkisten hallintotehtävien päällikkö tai julkisten hallintotehtävien päällikön nimittämä toimihenkilö. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi tämän nimittämistä ja erottamista koskevan päätöksen.

10 §. Riistanhoitoyhdistys. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että riistanhoitoyhdistys on velvollinen antamaan salassapitosäännösten estämättä Suomen riistakeskukselle sen tehtävien kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Tämä on tarpeen 2 §:n 1 ja 2 mo-

menttiin säädettäväksi ehdotettujen tehtävien toimintaedellytysten varmistamiseksi. Pykälän 2 ja 3 momentti säilyisivät ennallaan.

12 §. Riistanhoitoyhdistyksen yhdistäminen ja jakautuminen. Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät ennallaan. Pykälän 3 momentissa voimassa oleva sääntely jakautuneen ja yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen hallituksen valitsemisesta siirrettäisiin uuteen 4 momenttiin ja sitä muutettaisiin siten, että jakautuneen riistanhoitoyhdistyksen tulisi pitää riistanhoitoyhdistyksen kokous hallituksen valitsemiseksi kahden kuukauden kuluessa Suomen riistakeskuksen tekemästä päätöksestä. Uuden yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtajana jatkaisi toimikautensa loppuun yhdistyvistä riistanhoitoyhdistyksistä jäsenmäärältään suurimman puheenjohtaja ja vastaavasti yhdistyneistä riistanhoitoyhdistyksistä toiseksi suurimman puheenjohtaja jatkaisi yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen varapuheenjohtajana. Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen puheenjohtajan toimikausi on kolme vuotta. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausien päättyessä valittaisiin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja riistahallintolain 17 §:n mukaisesti. Hallituksen jäseninä jatkaisivat yhdistyneiden riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet kukin toimikautensa loppuun. Mikäli useampi kuin kaksi riistanhoitoyhdistystä yhdistyisi, jatkaisivat jäsenmäärältään seuraavaksi pienempien puheenjohtajat uuden yhdistyksen hallituksen jäseninä toimikautensa loppuun. Tällöin yhdistyneessä riistanhoitoyhdistyksessä voi siirtymävaiheessa olla hallituksessa enemmän kuin kahdeksan jäsentä 17 §:n estämättä. Tämän on tarpeen uuden yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen toiminnan käynnistämisen varmistamiseksi siirtymävaiheessa. Hallituksen jäsenten toimikausien päätyttyä uusien hallituksen jäsenten valinnassa noudatettaisiin 17 §:ssä ja sen nojalla asetuksessa säädettyjä menettelyjä.

19 §. Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja. Pykälän 1 ja 2 momentit säilyisivät ennallaan. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajana voisi toimia myös Suomen riistakeskuksen työsuhteessa oleva henkilö, jolloin työnantajavelvoitteista vastaisi Suomen riistakeskus. Riistanhoitoyhdistys voisi tehdä toiminnanohjauksesta sopimuksen Suomen riistakeskuksen kanssa, jolloin Suomen riistakeskus osoittaisi henkilön hoitamaan toiminnanohjaajan tehtäviä.

32 §. Toiminnan rahoitus. Pykälän 1 ja 2 momentit säilyisivät ennallaan. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös, että riistanhoitoyhdistysten tulisi käyttää julkisten hallintotehtävien suoritteista perittävistä maksuista mahdollinen kertyvä ylijäämä ensisijassa muista 14 § 1 momentissa säädetyistä julkisista hallintotehtävistä aiheutuviin menoihin ja toissijaisesti 14 §:n 2 momentissa säädetyistä muista tehtävistä aiheutuviin menoihin.

34 §. Varojen käytön valvonta. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Suomen riistakeskus valvoisi riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä. Tämä on tarpeen hallinnon tehostamiseksi. Varainkäytön valvonta-tehtävä olisi tarkoituksenmukaista siirtää Suomen riistakeskukselle, koska riistakeskuksen tehtävänä on jo ennestään yleisesti ohjata ja valvoa riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Nämä tehtävät ehdotetaan säädettäväksi Suomen riistakeskuksen julkisiksi hallintotehtäviksi. Maa- ja metsätalousministeriö valvoisi Suomen riistakeskuksen varainkäyttöä. Edelleen riistahallintolain 1 §:n 3 momentissa säädetyin mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö ohjaisi ja valvoo yleisesti Suomen riistakeskuksen toimintaa, johon kuuluisi myös edellä Suomen riistakeskuksen tehtäväksi ehdotetun riistanhoitoyhdistysten varainkäytön valvonnan suorittaminen. Valvontaa varten riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen olisi annettava salassapitosäännösten estämättä maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

1.3 Riistavahinkolaki

46 §. Maksut maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista. Pykälän 1-3 momentit säilyisivät ennallaan. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin, että riistanhoitoyhdistyksen läsnäolosta riistavahinkolain mukaisissa maastotarkastuksissa aiheutuneet kustannukset korvattaisiin enintään omakustannusarvon mukaisesti valtion talousarviossa vahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

2.1 Valtioneuvoston asetus riistahallinnosta

Ehdotetut muutokset riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettuun lakiin ja riistahallintolakiin edellyttäisivät myös riistahallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamista.

Esityksen 2. lakiehdotuksen 2 §:ssä säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisuus antaa tarkempia säännöksiä riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntämisen ja varainkäytön valvonnan sekä riistanhoitoyhdistysten yleisen valvonnan tehtävien hoitamisesta.

3 Voimaantulo

Tämä laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Ensimmäiseen lakiehdotukseen sisältyisi siirtymäsäännös, jossa säädettäisiin riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen uusien jakoperusteita koskevasta siirtymäajasta.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys

Perustuslakivaliokunta on arvioinut Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten muodostamaa metsästyksen ja riistanhoidon valtakunnallista organisaatiota riistahallintolain säätämisen yhteydessä. Valiokunta on katsonut, että järjestely on perusteiltaan hyväksyttävä ottaen erityisesti huomioon metsästyksen ja riistanhoidon järjestäminen perinteisesti metsästäjien omatoimisuuden varaan (PeVL 48/2010 vp). Riistahallintolain säätämisen yhteydessä tehtävänannon osalta perustuslakivaliokunta totesi samassa lausunnossaan, että sen mielestä riistakeskukselle säädetyt nykyiset hallintotehtävät ovat laadultaan sellaisia, ne voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle valiokunnan valtiosääntöoikeudelliset huomautuksen asianmukaisesti huomioon otettuna.

Riistanhoitomaksun valtiosääntöoikeudellinen luonne

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että riistanhoitomaksu on vero (PeVL 48/2010). Ehdotettua sääntelyä on siksi arvioitava perustuslain 81 §:n 1 momentin kannalta. Valtion verosta säädetään sen mukaan lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verolaista tulee perustuslakivaliokunnan vaikiintuneen käytännön mukaan ilmetä yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua. Verovelvollisuuden perusteet ovat laissa yksiselitteiset. Laissa säädettyä veron suuruutta ehdotetaan muutettavaksi. Oikeusturva taas on järjestetty verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset eivät ole viranomaisia. Riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille on eri laeilla säädetty tehtäviä, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä.

Ehdotetun 1. lakiehdotuksen 7 a § metsästäjärekisteriin liittyviä rekisterinpitoa ja käyttöä koskevia tehtävien antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin. Yksityiselle taholle siirrettävissä olevat rekisterinpitoon ja käyttöön liittyvät tehtävät määriteltäisiin lainkohdassa tyhjentävästi. Tarkoitettut tehtävät sisältäisivät rekisterin teknisen ylläpidon lisäksi henkilötietojen käsittelyä ja neuvontaa. Tarkoitettut tehtävät ovat luonteeltaan rutiini- ja teknisluonteisia tehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Tehtäviin kuuluva neuvonta rajoittuisi metsästyskortin toimittamista koskeviin asioihin. Pykälässä säädettäisiin, että kyseisiä tehtäviä hoidettaisiin rikosoikeudellisella virkavastuulla. Pykälän 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa aiheutuneen vahingon korvaamisen osalta 3 momentti sisältäisi viittauksen vahingonkorvauslakiin (412/1974). Lisäksi 1. lakiehdotuksen 7 a §:n 3 momentti sisältäisi viittaukset 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa sovellettaviin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), henkilötietolain (523/1999), hallintolain (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoinnissa annetun lain (13/2003), kielilain (423/2003) ja saamen kielilain (1086/2003) säännöksiin.

Esityksessä tarkoitettujen Suomen riistakeskuksen tehtäviin lisättävien riistanhoitoyhdistysten valtionapuviranomaisen tehtävien osalta voidaan todeta, että nykyisin riistakeskuksen aluetoimistot valmistelevat riistanhoitoyhdistysten aluekokousten käsiteltäväksi ehdotukset, joissa esitetään riistanhoitomaksuina kertyvistä varoista alueen riistanhoitoyhdistyksille määrärahaa seuraavalle kalenterivuodelle. Sen jälkeen riistakeskuksen

hallitus päättää valtion talousarviossa osoitetun määrärahan hakemisesta riistanhoitoyhdistysten toimintaan. Esityksen mukaan riistakeskuksen tehtävänä olisi riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksien myöntäminen, maksaminen ja valvonta sekä takaisinperintää koskevan esityksen tekeminen maa- ja metsätalousministeriölle.

Esityksessä tarkoitettujen valtionavustuksien myöntäminen perustuisi lakiesityksen 3 §:n 4 momentissa säädettyihin jakoperusteisiin ja ensisijassa riistanhoitoyhdistysten näistä perusteista asiakirjoissa annettuihin tietoihin. Laissa säädettävät jakoperusteet rajaavat Suomen riistakeskuksen harkintavaltaa. Sekä hallintolain että valtionavustuslain lähtökohtana on, että tuen hakijaa ja saajaa tulee ohjata antamaan viranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot. Siltä osin kuin kyse on asiakirjoissa olevista puutteista, tarkoituksena on, että sovellettaviksi tulevat sekä hallintolain että valtionavustuslain asianomaiset säännökset.

Suomen riistakeskukselle säädettäviin tehtäviin ei kuulu merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä. Näinä tehtävinä on pidetty muun muassa toimivaltuuksia, joilla voitaisiin puuttua perustuslaissa suojattuihin yksilön perusoikeuksiin sekä valtaa määrätä tai tuomita rikos- tai hallinto-oikeudellisia seuraamuksia. Maa- ja metsätalousministeriöllä säilyisivät valtionavustuksen takaisinperintää koskevat asiat. Nämä maa- ja metsätalousministeriölle esitettävät tehtävät ovat selvästi katsottavissa merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviksi tehtäviksi, joten siltä osin esitystä ei ole tarpeen arvioida perustuslain 124 §:n näkökulmasta.

Toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus

Perustuslakivaliokunta edellytti riistahallintolain säätämisen yhteydessä lakiin säännöksiä, jotka yhtäältä vahvistavat viranomaisvaikutusta Suomen riistakeskuksen toimintaan ja toisaalta korostavat riistakeskuksen sisäisen päätöksenteon riippumattomuutta ulkopuolisista vaikutteista (PeVL 48/2010 vp).

Esityksessä 2. lakiehdotuksen Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä koskevaan 2 §:n 1 momentin 6 kohtaan ehdotettu säännös sisältäisi varainkäytön valvonnan lisäksi myös riistanhoitoyhdistyksien toiminnan yleisen valvonnan. Riistanhoitoyhdistyksien valvonta on jo säädetty Suomen riistakeskuksen tehtäväksi riistahallintolain 10 §:ssä. Ehdotuksen tarkoituksena on säätää riistanhoitoyhdistyksien toiminnan yleinen valvonta nimenomaisesti Suomen riistakeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi. Valvonnan edellytysten turvaamiseksi säädettäisiin 2. lakiehdotuksen 10 §:ään uusi säännös riistanhoitoyhdistyksen tiedonantovelvollisuudesta. Riistanhoitoyhdistykset olisivat velvollisia salassapitosäännösten estämättä antamaan Suomen riistakeskukselle ne välttämättömät tiedot ja asiakirjat, joita Suomen riistakeskus sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvitsee.

Riistahallintolain 8 §:n mukaan julkisten hallintotehtävien päällikkö vastaa Suomen riistakeskukselle 2 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan. Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Julkista valtaa käyttämään määrätty henkilö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan. Esityksen 2. lakiehdotuksen 6 §:ssä säädettäisiin lisäksi, että riistanhoitoyhdistysten valvonnasta vastaisi julkisten hallintotehtävien päällikkö tai julkisten hallintotehtävien päällikön nimittämä toimihenkilö. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi tämän nimittämistä ja erottamista koskevan päätöksen. Tämä korostaa riistakeskuksen sisäisen päätöksenteon ja riistanhoitoyhdistysten valvonnan riippumattomuutta ulkopuolisista vaikutteista.

Valtionavustuslaissa säädetyt tarkastuksiin liittyvät valtuudet on osoitettu viranomaiselle. Riistahallintolain 6 §:n mukaan 2 momentin mukaan julkisten hallintotehtävien päällikköön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovelletaan myös muihin Suomen riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita. Riistakeskuksen toimihenkilöitä koskee siten viranomaiseen rinnastettava virkavastuu ja ne toimivat suhteessa tuenhakijaan kuten valtionapuviranomainen.

Perustuslakivaliokunta on riistahallintolain säätämisen yhteydessä edellyttänyt, että riistahallintolain 1 §:ssä on säännös siitä, että maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen riistakeskuksen toimintaa (PeVL 48/2010 vp). Lisäksi riistahallintolain 34 §:ssä säädetään varojen käytön valvonnasta ja sen edellyttämästä velvollisuudesta antaa tietoja ja selvityksiä. Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan aiemmat kannanotot, 2. lakiehdotuksen 34 §:n säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi. Maa- ja metsätalousministeriö valvoisi edelleen Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä. Valvontaa varten Suomen riistakeskuksen olisi annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset. Ehdotuksen mukaan riistanhoitoyhdistysten varainkäyttöä valvoisi maa- ja metsätalousministeriön sijasta Suomen riistakeskus. Riistanhoitoyhdistysten olisi annettava sekä Suomen riistakeskukselle että maa- ja metsätalousministeriölle niiden pyytämät tie-

dot ja selvitykset. Tämä mahdollistaa tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriön nopean ja tiukankin puutumisen esimerkiksi tässä käsiteltyjen valtionavustuksien myöntämisessä tai valvonnassa mahdollisesti esiintyviin epäkohtiin. Tämä vahvistaa viranomaisvaikutusta Suomen riistakeskuksen toimintaan.

Tehtävien antaminen Suomen riistakeskukselle ei vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia, koska Suomen riistakeskuksen sovelletaan niitä hallinnon yleislakeja, joita sovelletaan myös viranomaisten toimintaan. Riistahallintolain 26 §:n mukaan Suomen riistakeskuksessa julkisten hallintotehtävien hoitamiseen sovelletaan, mitä hallintolaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, saamen kielilaissa ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa säädetään. Suomen riistakeskuksessa käytettävästä kielestä on voimassa, mitä kielilain (423/2003) 25 §:ssä säädetään.

Oikeusturva

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsitteilyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Riistakeskuksen tekemiin valtionavustuspäätöksiin olisi muutoksenhakuoikeus. Esityksen mukaan muutoksenhakuun sovellettaisiin valtionavustuslain säännöksiä. Riistakeskuksen päätösten osalta ensimmäisenä pakollisena vaiheena olisi valtionavustuslain 34 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimusmenettely. Tämän jälkeen valtionavustuksen saajalla olisi oikeus tehdä valitus hallinto-oikeuteen.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus

Perustuslain 124 §:n edellyttämälle tehtävän tarkoituksenmukaisen hoitamisen tarpeelle on esitetty nyky-muotoisen riistakeskuksen osalta perustelut riistahallintolain esitöissä (HE 237/2010). Riistahallintolakia koskevassa lausunnossa perustuslakivaliokunta muistutti, että tarkoituksenmukaisuusvaatimus perustuslain 124 §:ssä on oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne. Lisäksi oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että tehtävänannon tarkoituksenmukaisuutta on arvioitava kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen (PeVL 48/2010 vp).

Riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen myöntämisen ja valvonnan siirtäminen Suomen riistakeskukselle olisi tarkoituksenmukaista hallinnon tehostamiseksi, koska se on luonteeltaan toimeenpanoluonteinen tehtävä. Toimeenpanoluonteisia tehtäviä tulisi ministeriötasolta siirtää alaiseen hallintoon, jotta ministeriössä resursseja voitaisiin keskittää ydintehtäviin. Suomen riistakeskuksella on jo nykyisten riistanhoitoyhdistysten ohjaus- ja valvontatehtäviensä vuoksi asiantuntemusta riistanhoitoyhdistysten toiminnassa ja taloudenpidosta noudatettavista menettelyistä sekä riistanhoitoyhdistysten taloushallintoa koskevasta ohjeistuksesta.

Metsästäjärekisterin ylläpitoon liittyviä tehtäviä ulkoistamalla voidaan edistää Suomen riistakeskuksen resurssien kohdentumista sen hallintotehtävien ydinalueelle. Ehdotettujen tehtävien antamista muulle kuin viranomaiselle voidaan pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitettulla tavalla tarpeellisena tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Henkilötietolain (523/1999) 2 §:n 1 momentin mukaan henkilötietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Henkilötietolain 3 §:n 2 kohdan mukaan henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan muun muassa henkilötietojen luovuttamista.

Metsästäjärekisterin tietosisältöä koskevaan sääntelyyn tehtäisiin metsästyksen valvonnan, metsästäjien koulutuksen suunnittelun ja neuvonnan, riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen sekä tilastojen laatimisen kannalta tarpeelliset lisäykset. Metsästäjärekisterissä olevien tietojen käsittelystä noudatettaisiin lähtökohtaisesti, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään. Metsästäjärekisteriä koskeva sääntely tietojen käytöstä suoramarkkinointiin muutettaisiin siten, että nimen ja osoitteen luovuttaminen olisi mahdollista ainoastaan, jos henkilö on antanut siihen suostumuksensa.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 7 a §:n metsästäjärekisteriin liittyvien rekisterinpitoa ja käyttöä koskeviin tehtäviin sisältyisi henkilötietojen käsittelyä sekä metsästyskortin toimittamista koskevaa neuvontaa, minkä vuok-

si lainkohdassa edellytettäisiin tehtävät vastaanottaneelta yksityiseltä taholta riittävien teknisten valmiuksien lisäksi myös riittäviä tiedollisia valmiuksia. Tiedollisilla edellytyksillä tarkoitetaan julkisen hallintotehtävän hoitamiseen ja henkilötietojen suojaan liittyvän lainsäädännön tuntemusta.

Ehdotetun 1. lakiehdotuksen 7 c §:ään nojalla rekisterinpitäjä saisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle, riistakantojen käytön suunnittelua varten maa- ja metsätalousministeriölle ja riistanhoitoyhdistyksille, riistanhoitomaksujen seurantaan sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten riistanhoitoyhdistyksille, metsästyksen valvontaa varten metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille, lupaharkintaa varten poliisille ja Metsähallitukselle sekä tutkimusta ja tilastojen laatimista varten Luonnonvarakeskukselle. Metsästäjärekisterin tiedot ovat metsästyksen käytännön valvonnan lisäksi tarpeellisia esimerkiksi poliisin ampuma-aselupia ja Metsähallituksen aluelupia koskevassa lupaharkinnassa. Metsästyksen valvonnan kannalta voidaan pitää riittävänä, että metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla poliisilla, rajavartiolaitoksella, tulliviranomaisilla ja riistahallintolaissa tarkoitetuilla metsästyksen valvojilla sekä Metsähallituksen erätarkastajilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisterin tiedot.

Ehdotettu laki ei sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Laki sisältäisi asetuk-senantovaltuuden, joka on muotoiltu tarkkarajaiseksi ja täsmälliseksi. Näistä lähtökohdista käsin on perustel-tua katsoa, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä perustuslain 72 §:ssä tarkoitettussa ta-vallisessa sääätämismenettelyssä.

1.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 1 §, 3 §:n 1 momentti ja 7 a–7 c §, sellaisena kuin ne ovat 1 § laissa 949/2012, 3 §:n 1 momentti laissa 160/2011, 7 a § osaksi laeissa 1237/1999 ja 160/2011, 7 b § laissa 1237/1999 ja 7 c § laissa 575/2014, sekä lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 160/2011, uusi 4 momentti, seuraavasti:

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa metsästysvuodelta.

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, mikä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta myönnetään vuosittain Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille valtionavustus niille riistahallintolain (158/2011) 2 §:ssä ja 14 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjien ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin. Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä. Suomen riistakeskuksen menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Suomen riistakeskus toimii riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen osalta valtionapuviranomaisena. Suomen riistakeskuksen myöntämän valtionavustuksen takaisinperintää koskevan päätöksen osalta valtionapuviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö. Riistanhoitoyhdistysten valtionavustukseen osoitetun määrärahan jakoperusteena käytetään:

- 1) toiminnanohjauksen palvelutarvetta;
- 2) metsästyksen valvontaa;
- 3) suurriistakantojen hallintaa;
- 4) koulutuksia ja nuorisotyötä;
- 5) riistalaskentoihin kannustamista;

6) metsästyslain 8 §:n alueella valtionmaiden metsästysjärjestelyjen edellyttämää palvelutarvetta.

7 a §

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, riistakantojen käytön suunnitteluun, riistanhoitoyhdistysten toiminnan ohjaukseen ja valvontaan, riistanhoitomaksujen seurantaan, metsästyksen valvontaan sekä tutkimukseen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähetettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

Suomen riistakeskus voi antaa rekisterinpitoa ja rekisterin käyttöä koskevan tehtävän sellaisen yksityisen tahon hoidettavaksi, jolla on riittävät tekniset ja tiedolliset edellytykset tehtävän hoitamiseksi. Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevia tehtäviä ovat:

- 1) rekisterin tekninen ylläpito;
- 2) rekisterin tietojen päivittäminen;
- 3) riistanhoitoyhdistyksen jäsenyyttä koskevien tarkistuslistojen toimittaminen riistanhoitoyhdistyksille;
- 4) metsästyskortin toimittaminen kadonneen tilalle ja metsästyskortin toimittamista koskeva neuvonta;
- 5) riistanhoitomaksun tilillepanokortin toimittaminen ja maksettujen riistanhoitomaksujen seuranta.

Henkilö toimii 2 momentin mukaisia tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Tehtävää suoritettaessa aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevien tehtävien hoitamiseen sovelletaan lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), henkilötietolain (523/1999), hallintolain (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003), kielilain (423/2003) ja saamen kielilain (1086/2003) säännöksiä.

7 b §

Metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä seuraavat tiedot:

- 1) metsästäjän täydellinen nimi, osoite, kotikunta, kansalaisuus ja henkilötunnus;
- 2) metsästäjäutukinnon suorituspäivämäärä;
- 3) suoritettavat riistanhoitomaksut vuosittain;
- 4) metsästysvuosi, jota suoritettu maksu koskee;
- 5) se riistanhoitoyhdistys, jonka jäsen metsästäjä on;
- 6) tiedot hyväksytyistä suoritetuista ampumakokeista;
- 7) voimassaoleva metsästyskielto;
- 8) suostumus nimi- ja osoitetietojen luovuttamiseen suoramarkkinointiin;
- 9) metsästäjänumero ja Metsästäjä-lehden kielikoodi;
- 10) riistahallintolain 20 §:ssä tarkoitetut toimihenkilötehtävät;
- 11) tiedot metsästäjien ryhmävakuutuksesta.

Henkilö, joka ei ole suorittanut riistanhoitomaksua viitenä edellisenä metsästysvuotena, poistetaan rekisteristä.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle, riistakantojen käytön suunnittelua varten maa- ja metsätalousministeriölle ja riistanhoitoyhdistyksille, riistanhoitomaksujen

seurantaa sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten riistanhoitoyhdistyksille, metsästyksen valvontaa varten metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille, lupaharkintaa varten poliisille ja Metsähallitukselle sekä tutkimusta ja tilastojen laatimista varten Luonnonvarakeskukselle.

Rekisterinpitäjä voi salassapitosäännösten estämättä kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjärekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jos rekisteröity on antanut tähän suostumuksensa.

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Vuonna 2018 riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksesta määräytyy 2/3 osaa ennen tämän lain voimaantuloa vuonna 2017 käytetyillä jakoperusteilla ja 1/3 osaa tämän lain mukaisilla jakoperusteilla; sekä vuonna 2019 valtionavustuksesta määräytyy 1/3 osaa ennen tämän lain voimaantuloa vuonna 2017 käytetyillä jakoperusteilla ja 2/3 osaa tämän lain mukaisilla jakoperusteilla.

2.

Laki

riistahallintolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 2, 6–8, 10, 12, 19, 32, 34 § seuraavasti:

2 §

Suomen riistakeskuksen tehtävät

Suomen riistakeskuksen julkiset hallintotehtävät ovat:

- 1) metsästyslaissa (615/1993) sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) säädetyt tehtävät;
- 2) metsästäjien ryhmävakuutuksen sekä nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen;
- 3) riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;
- 4) riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkinnon vastaanottajien sekä ampumakokeiden vastaanottajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;
- 5) riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta; sekä
- 6) riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntäminen ja varainkäytön valvonta sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta;
- 7) muut Suomen riistakeskukselle tämän tai muun lain mukaan kuuluvat julkiset hallintotehtävät.

Suomen riistakeskuksen muut tehtävät ovat:

- 1) kestäväen riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta;
- 2) riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyuden ja elinvoimaisuuden seuraaminen sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa;
- 3) riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen;
- 4) riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevien hoitosuunnitelmien valmistelu, laatiminen ja päivittäminen;
- 5) riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;
- 6) kestäväen, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;
- 7) riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukeminen ja ohjaaminen sekä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden ja hallituksen jäsenien kouluttaminen;
- 8) metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen;
- 9) tiedotus ja viestintä;
- 10) Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimialan yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden kehittämiseen osallistuminen;
- 11) kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen; sekä
- 12) muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät, joihin ei liity julkisen vallan käyttöä.

Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriön määräämät tiedot julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 7 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä 1 momentin 3–6 kohdassa sekä 2 momentin 1–11 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §

Suomen riistakeskuksen henkilöstö

Suomen riistakeskuksessa on johtaja, julkisten hallintotehtävien päällikkö ja tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Suomen riistakeskuksen henkilöstön palvelussuhde on työsopimus-suhde.

Julkisten hallintotehtävien päällikköön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovelletaan myös muihin Suomen riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita.

Valtioneuvosto nimittää ja erottaa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää johtajalle ja julkisten hallintotehtävien päällikölle näiden pyynnöstä eron. Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on kuultava Suomen riistakeskuksen hallitusta. Johtaja nimittää muut toimihenkilöt, ellei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Suomen riistakeskuksen johtajan pätevyysvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön pätevyysvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja hallinnollinen kokemus.

7 §

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtii myös Suomen riistakeskuksen hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta, hallituksen päätösten täytäntöönpanosta sekä riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista.

8 §

Julkisten hallintotehtävien hoitaminen

Julkisten hallintotehtävien päällikkö vastaa Suomen riistakeskukselle 2 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan.

Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluva voidaan kuitenkin vain erityisestä syystä määrätä ratkaisemaan metsästyslain 41 §:n 1–3 momentissa tarkoitettuja asioita. Julkista valtaa käyttämään määrätty henkilö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoita-

essaan. Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi pidättää itsellään päätösvallan kirjallisesta määräyksestä riippumatta.

Riistanhoitoyhdistyksien valvonnasta vastaa julkisten hallintotehtävien päällikkö tai julkisten hallintotehtävien päällikön nimittämä toimihenkilö. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa tämän nimittämistä ja erottamista koskevan päätöksen. Julkisten hallintotehtävien päällikön muista tehtävistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Metsästyslaissa tarkoitettu lupapäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti. Metsästyslain 10 ja 26 §:ssä tarkoitettua lupaa koskeva hakemus voidaan ratkaista ilman esittelyä.

10 §

Riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitettuna riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija, jolla on oma maantieteellinen toiminta-alue. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Riistanhoitoyhdistykset ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä antamaan Suomen riistakeskukselle sen tehtävien kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävästi riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädettyjä julkiset hallintotehtävät.

Riistanhoitoyhdistykseen sovelletaan yhdistyslakia (503/1989) siten kuin jäljempänä säädetään.

12 §

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Esityksen tekemisestä päätetään riistanhoitoyhdistysten kokouksissa. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavan riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeksi ja nimeksi.

Esityksen Suomen riistakeskukselle riistanhoitoyhdistyksen jakautumisesta kahteen tai useampaan riistanhoitoyhdistykseen tekee asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen kokous. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiksi ja nimiksi.

Suomen riistakeskus tekee päätöksen riistanhoitoyhdistysten yhdistämisestä ja jakautumisesta 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen esitysten perusteella. Uusi riistanhoitoyhdistys aloittaa toimintansa päätöstä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Jakautuneen riistanhoitoyhdistyksen tulee kuitenkin pitää riistanhoitoyhdistyksen kokous hallituksen valitsemiseksi kahden kuukauden kuluessa Suomen riistakeskuksen tekemästä päätöksestä. Uuden yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtajana toimii toimikautensa loppuun yhdistyneistä riistanhoitoyhdistyksistä jäsenmäärältään suurimman puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana yhdistyneistä riistanhoitoyhdistyksistä jäsenmäärältään toiseksi suurimman puheenjohtaja. Uuden riistanhoitoyhdistyksen hallituksena jäsenenä jatkavat yhdistyneiden riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet toimikautensa loppuun. Tällöin yhdistyneessä riistanhoitoyhdistyksessä voi siirtymävaiheessa olla hallituksessa enemmän kuin kahdeksan jäsentä.

19 §

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksellä on työsuhteinen toiminnanohjaaja.
Toiminnanohjaajan ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Toiminnanohjaajan tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajana voi toimia myös Suomen riistakeskuksen työsuhteessa oleva henkilö, jolloin työnantajavelvoitteista vastaa Suomen riistakeskus. Riistanhoitoyhdistys voi tehdä sopimuksen Suomen riistakeskuksen kanssa, jolloin Suomen riistakeskus osoittaa henkilön hoitamaan toiminnanohjaajan tehtäviä.

32 §

Toiminnan rahoitus

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten toiminnan rahoituksesta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa.

Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset voivat hakea, ottaa vastaan ja hallinnoida myös muita varoja ja tuloja.

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten muut tulot on käytettävä toiminnasta syntyneisiin menoihin voittoa tuottamatta. Riistanhoitoyhdistysten tulee käyttää julkisten hallinto- tehtävien suoritteista perittävistä maksuista mahdollisesti kertyvä ylijäämä ensisijassa muista julkisista hallintotehtävistä aiheutuviin menoihin ja toissijaisesti muista laissa tai lain nojalla säädettyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin.

34 §

Varojen käytön valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä. Valvontaa varten Suomen riistakeskuksen on salassapitosäännösten estämättä annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä. Valvontaa varten riistanhoitoyhdistysten on salassapitosäännösten estämättä annettava Suomen riistakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle niiden pyytämät tiedot ja selvitykset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 46 § seuraavasti:

46 §

Maksut maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista

Kunta voi periä viljelys-, eläin- tai irtaimistovahinkojen vahingonkärsijältä vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista enintään omakustannusarvon suuruisen maksun.

Porovahinkojen osalta vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja siitä perittävästä maksusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus voi periä vahingonkärsijältä maksun maastotarkastuksen suorittamisesta ja metsävahingon arvioinnista. Metsäkeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetaan tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Riistanhoitoyhdistyksen läsnäolosta maastotarkastuksessa aiheutuneet kustannukset korvataan enintään omakustannusarvon mukaisesti valtion talousarviossa vahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista. Suomen riistakeskuksen tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain helmikuun loppuun mennessä yhdistelmät riistanhoitoyhdistyksille edellisen kalenterivuoden aikana aiheutuneista kustannuksista maksatusta varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

1.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 1 §, 3 §:n 1 momentti, 7 a, 7 b ja 7 c §,
sellaisina kuin niistä ovat 1 § laissa 949/2012, 3 § laissa 160/2011, 7 a ja 7 b § laissa 1237/1999 ja 7 c § laissa 575/2014, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Riistanhoitoyhdistys antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. *Suomen riistakeskus* antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 33 euroa metsästysvuodelta.

Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa metsästysvuodelta.

3 §

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta osoitetaan vuosittain Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille valtionosuus niiden käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjien ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta *myönnetään* vuosittain Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille *valtionavustus niille riistahallintolain (158/2011) 2 §:ssä ja 14 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin käyttö- ja pääomame-*

noihin sekä metsästäjiin ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin. Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä. Suomen riistakeskuksen menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Suomen riistakeskus toimii riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen osalta valtionapuviranomaisena. Suomen riistakeskuksen myöntämän valtionavustuksen takaisinperintää koskevan päätöksen osalta valtionapuviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö. Riistanhoitoyhdistysten valtionavustukseen osoitetun määrärahan jakoperusteena käytetään:

- 1) toiminnanohjauksen palvelutarvetta;*
- 2) metsästyksen valvontaa;*
- 3) suurriistakantojen hallintaa;*
- 4) koulutuksia ja nuorisotyötä;*
- 5) riistalaskentoihin kannustamista;*
- 6) metsästyslain 8 §:n alueella valtionmaiden metsästysjärjestelyjen edellyttämää palvelutarvetta.*

7 a §

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähetettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

Rekisterinpitäjä voi antaa sivulliselle toi-

7 a §

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, *riistakantojen käytön suunnitteluun, riistanhoitoyhdistysten toiminnan ohjaukseen ja valvontaan, riistanhoitomaksujen seurantaan, metsästyksen valvontaan sekä tutkimukseen ja tilastojen laatimiseen.* Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähetettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

Suomen riistakeskus voi antaa rekisterinpi-

Voimassa oleva laki

meksiantona suoritettavaksi rekisterinpitoon ja käyttöön liittyviä tehtäviä.

Ehdotus

toa ja rekisterin käyttöä koskevan tehtävän sellaisen yksityisen tahon hoidettavaksi, jolla on riittävät tekniset ja tiedolliset edellytykset tehtävän hoitamiseksi. Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevia tehtäviä ovat:

1) rekisterin tekninen ylläpito;

2) rekisterin tietojen päivittäminen;

3) riistanhoitoyhdistyksen jäsenyyttä koskevien tarkistuslistojen toimittaminen riistanhoitoyhdistyksille;

4) metsästyskortin toimittaminen kadonneen tilalle ja metsästyskortin toimittamista koskeva neuvonta;

5) riistanhoitomaksun tilillepanokortin toimittaminen ja maksettujen riistanhoitomaksujen seuranta.

Henkilö toimii 2 momentin mukaisia tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Tehtävää suoritettaessa aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevien tehtävien hoitamiseen sovelletaan lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), henkilötietolain (523/1999), hallintolain (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003), kielilain (423/2003) ja saamen kielilain (1086/2003) säännöksiä.

7 b §

Metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä seuraavat tiedot:

1) metsästäjän täydellinen nimi, osoite, kotikunta ja henkilötunnus;

2) suoritettut riistanhoitomaksut vuosittain;

3) metsästysvuosi, jota suoritettu maksu koskee;

4) se riistanhoitoyhdistys, jonka jäsen met-

7 b §

Metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä seuraavat tiedot:

1) metsästäjän täydellinen nimi, osoite, kotikunta, kansalaisuus ja henkilötunnus;

2) metsästäjäutukinnon suorituspäivämäärä;

3) suoritettut riistanhoitomaksut vuosittain;

4) metsästysvuosi, jota suoritettu maksu

Voimassa oleva laki

sästäjä on; sekä

5) tiedot metsästäjään ryhmävakuutuksesta.

Henkilö, joka ei ole suorittanut riistanhoitomaksua viitenä edellisenä vuotena, poistetaan rekisteristä.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa metsästäjäre­kisterin tietoja 7 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten maa- ja metsätalous­ministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, muille viranomaisille, riistanhoitoyhdistyksille sekä metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle. Rekisterinpitäjä voi kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjäre­kisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt.

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin voimassa, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Ehdotus

koskee;

5) *se riistanhoitoyhdistys, jonka jäsen met­sästäjä on;*

6) *tiedot hyväksytysti suoritetusta ampu­makokeesta;*

7) *voimassaoleva metsästyskielto;*

8) *suostumus nimi- ja osoitetietojen luovut­tamiseen suoramarkkinointiin;*

9) *metsästäjännumero ja Metsästäjä-lehden kielikoodi;*

10) *riistahallintolain 20 §:ssä tarkoitettut toimihenkilötehtävät;*

11) *tiedot metsästäjään ryhmävakuutukses­ta.*

Henkilö, joka ei ole suorittanut riistanhoi­tomaksua viitenä edellisenä *metsästysvuote­na*, poistetaan rekisteristä.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa *salassapitosäännösten estämättä* luovuttaa metsästäjäre­kisterin tie­toja *metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle, riistakantojen käytön suunnittelua* varten maa- ja metsätalousmi­nisteriölle ja riistanhoitoyhdistyksille, *riis­tanhoitomaksujen seuranta* sekä *metsästäji­en koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa* varten riistanhoitoyhdistyksille, *metsästyksen valvontaa* varten metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille, *lupahar­kintaa* varten poliisille ja *metsähallitukselle sekä tutkimusta ja tilastojen laatimista* varten luonnonvarakeskukselle.

Rekisterinpitäjä voi *salassapitosäännösten estämättä* kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjäre­kisteriin merkittyjen hen­kilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsäs­tyksalan suoramarkkinointiin, jos rekisteröity on antanut tähän suostumuksensa.

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toi-

minnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tiedot voidaan luovuttaa teknisen käytöyhteyden avulla.

2.

Laki

riistahallintolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 2, 6—8, 10, 12, 19, 32, 34 § seuraavasti:

2 §

Suomen riistakeskuksen tehtävät

Suomen riistakeskuksen julkiset hallinto-
tehtävät ovat:

1) metsästyslaissa (615/1993) sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) säädetyt tehtävät;

2) metsästäjien ryhmävakuutuksen sekä nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen;

3) riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;

4) riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkimuksen vastaanottajien sekä ampumakokeiden vastaanottajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;

5) riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta; sekä

6) muut Suomen riistakeskukselle tämän tai muun lain mukaan kuuluvat julkiset hallinto-

2 §

Suomen riistakeskuksen tehtävät

Suomen riistakeskuksen julkiset hallinto-
tehtävät ovat:

1) metsästyslaissa (615/1993) sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) säädetyt tehtävät;

2) metsästäjien ryhmävakuutuksen sekä nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen;

3) riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;

4) riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkimuksen vastaanottajien sekä ampumakokeiden vastaanottajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta;

5) riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta; sekä

6) *riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntäminen ja varainkäytön valvonta*

Voimassa oleva laki

tehtävät.

Suomen riistakeskuksen muut tehtävät ovat:

1) kestävän riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta;

2) riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyuden ja elinvoimaisuuden seuraaminen sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa;

3) riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen;

4) riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevien hoitosuunnitelmien valmistelu, laatiminen ja päivittäminen;

5) riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;

6) kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;

7) riistanhoitoyhdistysten toiminnan edistäminen ja riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttaminen;

8) metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen;

9) tiedotus ja viestintä;

10) Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimialan yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden kehittämiseen osallistuminen;

11) kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen; sekä

Ehdotus

sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta;

7) muut Suomen riistakeskukselle tämän tai muun lain mukaan kuuluvat julkiset hallinto-tehtävät.

Suomen riistakeskuksen muut tehtävät ovat:

1) kestävän riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta;

2) riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyuden ja elinvoimaisuuden seuraaminen sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa;

3) riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen;

4) riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevien hoitosuunnitelmien valmistelu, laatiminen ja päivittäminen;

5) riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;

6) kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;

7) riistanhoitoyhdistysten toiminnan *tukeminen ja ohjaaminen sekä* riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden *ja hallituksen jäsenten* kouluttaminen;

8) metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen;

9) tiedotus ja viestintä;

10) Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimialan yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden kehittämiseen osallistuminen;

11) kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen; sekä

12) muut sille säädetyt ja määrättyt tehtävät, joihin ei liity julkisen vallan käyttöä.

Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriön määrittämät tiedot julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 6 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä 1 momentin 3–5 kohdassa sekä 2 momentin 1–11 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §

Suomen riistakeskuksen henkilöstö

Suomen riistakeskuksessa on johtaja, julkisten hallintotehtävien päällikkö ja tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Suomen riistakeskuksen henkilöstön palvelussuhde on työsopimussuhde.

Julkisten hallintotehtävien päällikköön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovelletaan myös muihin Suomen riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita.

Valtioneuvosto nimittää Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön. Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on kuultava Suomen riistakeskuksen hallitusta. Johtaja nimittää muut toimihenkilöt.

Suomen riistakeskuksen johtajan pätevyys-

12) muut sille säädetyt ja määrättyt tehtävät, joihin ei liity julkisen vallan käyttöä.

Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriön määrittämät tiedot julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 7 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä 1 momentin 3–6 kohdassa sekä 2 momentin 1–11 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §

Suomen riistakeskuksen henkilöstö

Suomen riistakeskuksessa on johtaja, julkisten hallintotehtävien päällikkö ja tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Suomen riistakeskuksen henkilöstön palvelussuhde on työsopimussuhde.

Julkisten hallintotehtävien päällikköön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovelletaan myös muihin Suomen riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita.

Valtioneuvosto nimittää *ja erottaa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä* Suomen riistakeskuksen johtajan ja julkisten hallintotehtävien päällikön. *Maa- ja metsätalousministeriö myöntää johtajalle ja julkisten hallintotehtävien päällikölle näiden pyynnöstä eron.* Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on kuultava Suomen riistakeskuksen hallitusta. Johtaja nimittää muut toimihenkilöt, *ellei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.*

Suomen riistakeskuksen johtajan pätevyys-

Voimassa oleva laki

vaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön pätevyysvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja hallinnollinen kokemus.

7 §

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtii myös Suomen riistakeskuksen hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta.

8 §

Julkisten hallintotehtävien hoitaminen

Julkisten hallintotehtävien päällikkö vastaa Suomen riistakeskukselle 2 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan.

Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluva voidaan kuitenkin vain erityisestä syystä määrätä ratkaisemaan metsästyslain 41 §:n 1–3 momentissa tarkoitettuja asioita. Julkista valtaa käyttämään määrätty henkilö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan. Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi pidättää itsellään päätösvallan kirjallisesta määräyksestä

Ehdotus

vaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön pätevyysvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja hallinnollinen kokemus.

7 §

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtii myös Suomen riistakeskuksen hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta, hallituksen päätösten täytäntöönpanosta *sekä riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista.*

8 §

Julkisten hallintotehtävien hoitaminen

Julkisten hallintotehtävien päällikkö vastaa Suomen riistakeskukselle 2 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan.

Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluva voidaan kuitenkin vain erityisestä syystä määrätä ratkaisemaan metsästyslain 41 §:n 1–3 momentissa tarkoitettuja asioita. Julkista valtaa käyttämään määrätty henkilö on riippumaton julkista hallintotehtävää hoitaessaan. Julkisten hallintotehtävien päällikkö voi pidättää itsellään päätösvallan kirjallisesta määräyksestä

Voimassa oleva laki

riippumatta.

Julkisten hallintotehtävien päällikön muista tehtävistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Metsästyslaissa tarkoitettu lupapäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti. Metsästyslain 10 ja 26 §:ssä tarkoitettua lupaa koskeva hakemus voidaan ratkaista ilman esittelyä.

10 §

Riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija, jolla on oma maantieteellinen toiminta-alue. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistysten toimintaa.

Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävän riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät.

Riistanhoitoyhdistyksiin sovelletaan yhdistyslakia (503/1989) siten kuin jäljempänä säädetään.

Ehdotus

riippumatta.

Riistanhoitoyhdistyksiä valvonnasta vastaa julkisten hallintotehtävien päällikkö tai julkisten hallintotehtävien päällikön nimittämä toimihenkilö. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa tämän nimittämistä ja erottamista koskevan päätöksen. Julkisten hallintotehtävien päällikön muista tehtävistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Metsästyslaissa tarkoitettu lupapäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti. Metsästyslain 10 ja 26 §:ssä tarkoitettua lupaa koskeva hakemus voidaan ratkaista ilman esittelyä.

10 §

Riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija, jolla on oma maantieteellinen toiminta-alue. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistysten toimintaa. *Riistanhoitoyhdistykset ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä antamaan Suomen riistakeskukselle sen tehtävien kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat.*

Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävän riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät.

Riistanhoitoyhdistyksiin sovelletaan yhdistyslakia (503/1989) siten kuin jäljempänä säädetään.

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Esityksen tekemisestä päätetään riistanhoitoyhdistysten kokouksissa. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavan riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeksi ja nimeksi.

Riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Esityksen tekemisestä päätetään riistanhoitoyhdistysten kokouksissa. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavan riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeksi ja nimeksi.

Esityksen Suomen riistakeskukselle riistanhoitoyhdistyksen jakautumisesta kahteen tai useampaan riistanhoitoyhdistykseen tekee asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen kokous. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiksi ja nimiksi.

Esityksen Suomen riistakeskukselle riistanhoitoyhdistyksen jakautumisesta kahteen tai useampaan riistanhoitoyhdistykseen tekee asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen kokous. Esityksen tulee sisältää ehdotus perustettavien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiksi ja nimiksi.

Suomen riistakeskus tekee päätöksen riistanhoitoyhdistysten yhdistämisestä ja jakautumisesta 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen esitysten perusteella. Uusi riistanhoitoyhdistys aloittaa toimintansa päätöstä seuraavan kalenterivuoden alusta. *Uuden riistanhoitoyhdistyksen tulee kuitenkin pitää riistanhoitoyhdistyksen kokous hallituksen valitsemiseksi kahden kuukauden kuluessa Suomen riistakeskuksen tekemästä päätöksestä.*

Suomen riistakeskus tekee päätöksen riistanhoitoyhdistysten yhdistämisestä ja jakautumisesta 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen esitysten perusteella. Uusi riistanhoitoyhdistys aloittaa toimintansa päätöstä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Jakautuneen riistanhoitoyhdistyksen tulee kuitenkin pitää riistanhoitoyhdistyksen kokous hallituksen valitsemiseksi kahden kuukauden kuluessa Suomen riistakeskuksen tekemästä päätöksestä. Uuden yhdistyneen riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtajana toimii toimikautensa loppuun yhdistyneistä riistanhoitoyhdistyksistä jäsenmäärältään suurimman puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana yhdistyneistä riistanhoitoyhdistyksistä jäsenmäärältään toiseksi suurimman puheenjohtaja. Uuden riistanhoitoyhdistyksen hallituksena jäseninä jatkavat yhdistyneiden riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet toimikautensa loppuun. Tällöin yhdistyneessä riistanhoitoyhdistyksessä voi siirtymävaiheessa olla hallituksessa enemmän kuin kahdeksan jäsentä.

Voimassa oleva laki

19 §

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksellä on työsuhteinen toiminnanohjaaja.

Toiminnanohjaajan ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Toiminnanohjaajan tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Toiminnan rahoitus

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten toiminnan rahoituksesta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa.

Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset voivat hakea, ottaa vastaan ja hallinnoida myös muita varoja ja tuloja.

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten muut tulot on käytettävä toiminnasta syntyneisiin menoihin voittoa tuottamatta.

Ehdotus

19 §

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksellä on työsuhteinen toiminnanohjaaja.

Toiminnanohjaajan ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Toiminnanohjaajan tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajana voi toimia myös Suomen riistakeskuksen työsuhteessa oleva henkilö, jolloin työnantajavelvoitteista vastaa Suomen riistakeskus. Riistanhoitoyhdistys voi tehdä sopimuksen Suomen riistakeskuksen kanssa, jolloin Suomen riistakeskus osoittaa henkilön hoitamaan toiminnanohjaajan tehtäviä.

32 §

Toiminnan rahoitus

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten toiminnan rahoituksesta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa.

Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset voivat hakea, ottaa vastaan ja hallinnoida myös muita varoja ja tuloja.

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten muut tulot on käytettävä toiminnasta syntyneisiin menoihin voittoa tuottamatta. *Riistanhoitoyhdistysten tulee käyttää julkisten hallintotehtävien suoritteista perittävistä maksuista mahdollisesti kertyvä ylijäämä ensisijassa muista julkisista hallintotehtävistä aiheutuviin menoihin ja toissijaisesti muista laissa tai lain nojalla säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

34 §

Varojen käytön valvonta

Varojen käytön valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä. Valvontaa varten riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen on annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä. Valvontaa varten Suomen riistakeskuksen on salassapitosäännösten estämättä annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä. Valvontaa varten riistanhoitoyhdistysten on salassapitosäännösten estämättä annettava Suomen riistakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle niiden pyytämät tiedot ja selvitykset.

3.

Laki

riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 46 § seuraavasti:

46 §

46 §

Maksut maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista

Maksut maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista

Kunta voi periä viljelys-, eläin- tai irtaimistovahinkojen vahingonkärsijältä vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista enintään omakustannusarvon suuruisen maksun.

Kunta voi periä viljelys-, eläin- tai irtaimistovahinkojen vahingonkärsijältä vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista enintään omakustannusarvon suuruisen maksun.

Porovahinkojen osalta vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja siitä perittävästä maksusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Porovahinkojen osalta vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja siitä perittävästä maksusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus voi periä vahingonkärsijältä maksun maastotarkastuksen suorittamisesta

Metsäkeskus voi periä vahingonkärsijältä maksun maastotarkastuksen suorittamisesta

ja metsävahingon arvioinnista. Metsäkeskuk-
sen suoritteista perittävistä maksuista annea-
taan tarkempia säännöksiä maa- ja metsäta-
lousministeriön asetuksella.

ja metsävahingon arvioinnista. Metsäkeskuk-
sen suoritteista perittävistä maksuista annea-
taan tarkempia säännöksiä maa- ja metsäta-
lousministeriön asetuksella.

*Riistanhoitoyhdistyksen läsnäolosta maas-
totarkastuksessa aiheutuneet kustannukset
korvataan enintään omakustannusarvon mu-
kaisesti valtion talousarviossa vahinkojen
korvaamiseen osoitetuista määrärahoista.
Suomen riistakeskuksen tulee toimittaa maa-
ja metsätalousministeriölle vuosittain helmi-
kuun loppuun mennessä yhdistelmät riistan-
hoitoyhdistyksille edellisen kalenterivuoden
aikana aiheutuneista kustannuksista maksa-
tusta varten.*